

Svenska författare i svensk frimärksutgivning

a v Jan Billgren

Många frimärken har under årens lopp getts ut för att hylla kulturpersonligheter med egna frimärken, både i Sverige och internationellt. I vårt land är det framförallt författare och konstnärer som hedrats. I denna artikel presenteras de svenska författare som uppmärksammats med frimärken av Posten under årens lopp.

Den förste författare som hedrades med ett frimärke är Carl Michael Bellman. Det första frimärket med hans bild kom ut den 4 februari 1940, på 200-årsdagen av hans födelse. Därefter har ett fyrtiotal svenska författare uppmärksammats genom frimärksutgivning under åren 1940-2010.

Den författare som uppmärksammats på flest frimärken är Astrid Lindgren, som hyllats med hela åtta frimärksserier och sammanlagt 31 olika frimärken. Det första utkom så tidigt som 1969, då hennes populära *Pippi Långstrump* avbildades i serien "Svenska sagor". Den hittills senaste utgåvan är blocket "Astrid Lindgren 100 år" från 2007. Pippi Långstrump har hyllats med fem olika frimärken under dessa år.

Jan Billgren är född 1936 i Tollarp. Han har varit universitetslektor i företagsekonomi i Lund. Han har också varit redaktör för Postmuseums årsbok, *Posttrytaren*, 2001-2010. Billgren är ansvarig för ämnesområdena Posten, posthistoria och filateli i Nationalencyklopedin, liksom i Svenska Akademiens ordbok. Han har varit ordförande i Postmusei Vänner 2000-2011 och är styrelseledamot i Strindbergssällskapet sedan 2011.

Selma Lagerlöf har uppmärksammats av Posten med sex olika utgåvor. Hon hyllades dels vid 100-årsminnet av födelsen 1958, dels som Nobelpristagare 60 år efter det att hon fick nobelpriset i litteratur 1969. I övrigt är det hennes verk som avbildats på frimärken. Det rör sig dels om boken *Nils Holgerssons underbara resa*, dels om tre filmer, baserade på hennes böcker. Totalt rör det sig om åtta frimärken som har med Lagerlöf att göra.

En författare finns representerad på fem frimärksutgåvor, nämligen August Strindberg. Han debuterade på frimärken 1949, på 100-årsdagen av sin födelse. Han uppmärksammades sedan som konstnär 1975 och som en av våra främsta brevskrivare 1984. År 1990 uppmärksammades hans tidiga fotokonst i serien "Fotografering", med ett självporträtt från 1886. Strindberg har också anknytning till ett frimärke som gavs ut 2009 till 200-årsminnet av förlusten av Finland.

Det finns tre författare som hyllats med tre frimärksserier vardera, nämligen Carl Michael Bellman, Carl Jonas Love Almqvist och Elsa Beskow. Sex författare har uppmärksammats två gånger vardera: Verner von Heidenstam, Erik Axel Karlfeldt, Fredrika Bremer, Pär Lagerkvist, Vilhelm Moberg och Harry Martinson.

I artikeln uppmärksammas enbart personer som huvudsakligen ägnat sig åt författarskap. Det medför att kulturpersonligheter som Ivar Arosenius, Cyrus Granér, Dag Hammarskjöld, Sven Hedin, Emanuel Swedenborg och Evert Taube inte behandlas, inte heller Joe Hill och Elise Ottesen-Jensen. Tidningsmännen Lars Johan Hierta och Torgny Segerstedt har också utelämnats. Tage Danielsson och Hans Alfredson är heller inte medtagna.

Varje författare presenteras i den tidsordning som de förekommit på svenska frimärken. För var och en återges huvuddragen i vederbörandes liv enligt biografier i källförteckningen. Även de främsta verken presenteras kortfattat.

För varje utgåva beskrivs förlagan till frimärket ifråga, liksom varför det gavs ut. Dessutom redovisas för vilket postalt ändamål det var avsett. Det vanligaste är att det utgör inrikes eller utrikes brevporto men det finns också åtskilliga exempel på att frimärksvalören täcker t.ex. inrikes paketporto. Illustrationerna utgörs främst av frimärkena; i en frimärksserie med samma motiv avbildas endast ett frimärke. I ett antal fall visas även brev som skrivits av författaren.

Det kan noteras att åtskilliga erkända författare ännu inte hyllats av Posten med frimärken. Hit hör bl.a. Victoria Benedictsson, Karin Boye, Johannes Edfelt, Gunnar Ekelöf, Lars Fridegård, Hjalmar Gullberg, Olle Hedberg, Gustaf Hellström, Agnes von Krusenstierna, Oscar Levertin, Artur Lundkvist, Ludvig Nordström, Sigfrid Siwertz, Carl Snoilsky, Marika Stienstedt och Anders Österling. Många nu levande erkända författare som publicerat sig under senare år saknas också bland dem som hedrats med frimärken.

Carl Michael Bellman

Carl Michael Bellman föddes den 4 februari 1740 i Stockholm. Sin utbildning fick han i hemmet av privatlärare. Under en svår sjukdom, möjligen malaria, lär Bellman enligt egen uppgift ha feberyrt på vers. Hans informator Clas Ludvig Ennes lärde honom att hantera en cister, ett instrument som påminner om lutan.

År 1757 debuterade Bellman som diktare. På 1760-talet framträdde han även med dryckesvisor som *Supa klockan öfver tolvoch* sedan även bibelparodier som *Gubben Noak* och *Joakim uti Babylon*. Från denna tid agerade han som underhållare vid privata tillställningar. Han parodierade även de vid denna tid vanliga ordenssällskapen med sin Bacchi orden, som endast var öppen för dem som vid minst två tillfällen blivit sedda, liggande i rännstenen. Under våren 1770 började Bellman på arbetet med vad som senare skulle bli *Fredmans epistlar*. De gavs dock inte ut förrän 1790.

Bellmans produktion var riklig och omväxlande; den omfattade bland annat dikter, visor, ordensparodier och psalmer. Bland figurema i hans sånger märks umakaren Fredman, musikern Movitz, korpral Mollberg och den prostituerade Ulla Winblad, men även väsen hämtade från den bibliska, grekiska, romerska och fornnordiska mytologin. Melodierna i hans sånger lånade han liksom andra sångförfattare ofta från samtida musikstycken. Bland de melodier Bellman lär ha skrivit själv märks *Fjäriln vingad syns på Haga*, en av dikterna i *Fredmans sångers* som kom ut 1791.

Bellman förföljdes hela sitt liv av ekonomiska problem; under en period sökte han sig till Norge för att undslippa sina fordringsägare, men efter det att han erhållit kungens stöd fick han bättre ordning på ekonomin och kunde bilda familj. Han gick bort den 11 februari 1795 i Stockholm.

År 1940 utkom två frimärken till 200-årsdagen av diktarens födelse. De formgavs av Torsten Schonberg efter en porträttmedal-

jong som utförts av Johan Tobias Sergel. Gravör var Sven Ewert. Frimärkena gavs ut i valöremna 5 respektive 35 öre. Detta motsvarade portot för inrikes och utrikes trycksaker respektive inrikes rek-brev.

Även i samband med 250-årsminnet av Bellmans födelse utkom tre frimärken till hans ära, samtliga efter teckningar av Peter Dahl. Han illustrerade tre av Bellmans epistlar, nämligen nummer 6, 23 och 33. Texterna skapades av Eva Jern och Czeslaw Slania var gravör. Valören, 2:50, räckte till inrikes brevporto.

Bellman uppmärksammades av Posten även 2006, då tre frimärken utkom med kompositörerna Bellman, Kraus och Mozart. Bellmanfrimärket har en teckning av Kjell Sjögren med noter ur Bellmans epistlar som motiv. Gravör var Piotr Naszarkowski. Valören, 5 kr, motsvarade föreningsportot vid denna tid.

Viktor Rydberg

Abraham Viktor Rydberg föddes den 18 december 1828 i Jönköping. Efter uppväxten i Jönköping studerade han vid Växjö gymnasium och fortsatte sedan sina studier i juridik i Lund, dock utan att ta någon examen.

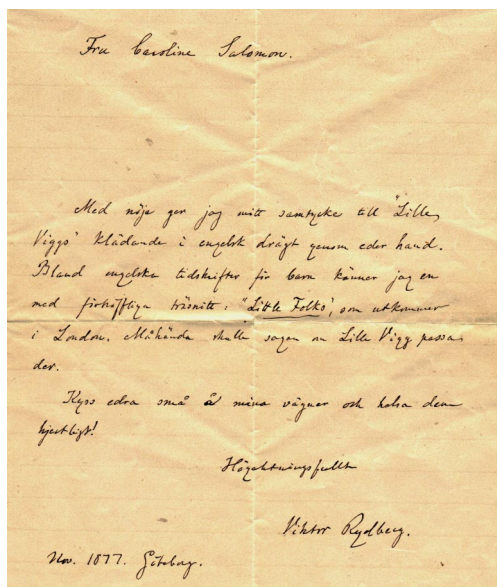
Under åren 1855-1876 var han medlem av redaktionen för Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. På 1860-talet var han utrikesredaktör, men skrev också allmänjournalistik. Åren 1870-1872 var han riksdagsledamot i

andra kammaren, för Lantmannapartiet.

Rydberg var en av Sveriges främsta författare under slutet av 1800-talet, i tiden mellan Almqvist och Strindberg. Några av hans mest berömda verk är *Singoalla* och dikten *Tömten*.

År 1884 utnämndes han till professor i kultur- och konsthistoria vid Stockholms Högskola. Rydberg var, förutom ledamot i Svenska Akademien från 1877 på stol nr. 16, även ledamot i Vetenskapsakademien från 1889 och Vitterhetsakademien 1890.

Från 1855 till 1884 bodde Viktor Rydberg i Göteborg. Här deltog han i stadens kultur- och liv, bl.a. som föreläsare och var engagerad i kulturföreningen "Gnistan". Brevet från november 1877 är skrivet till hans engelska översättare, Caroline Salomon. I detta ger Rydberg henne uppdraget att översätta *Lille Viggs äventyr på julafton*.

Under senare delen av sitt liv bodde Rydberg i Djursholm. Här skapade han ett av sina mest kända verk, dikten *Betlebems stjärna*, som tonsattes av Alice Tegnér 1893. *Betlebems stjärna*, som även kallas *Gläns över sjö och strand*, framfördes första gången vid en julavslutning i Djursholms samskola.

Efter en kort tids sjukdom avled Rydberg den 21 september 1895 i sin bostad Villa Ekeliden i Djursholm. Posten hyllade honom

med en frimärksserie, som utgavs 1945, till 50-årsminnet av dödsdagen. Motivet är författarens porträtt i högerprofil efter en teckning av Harald Sallberg. Denne utgick från en målning av författaren som utförts av Albert Edelfelt 1892.

Frimärket utgavs i två valörer, 20 och 90 öre. Den förstnämnda motsvarade inrikes brevporto, medan den andra utgjorde porto för paket upp till 3 kg.

Esaias Tegnér

Esaias Tegnér föddes den 13 november 1782 i By socken i Värmland. År 1799 skrevs han in vid Lunds universitet. Efter studierna blev han docent i estetik 1803. Han utnämndes till professor i grekiska i Lund 1812 och prästvigdes samma år. Tegnér blev biskop i Växjö 1824 men flyttade dit först 1826. Den 1 maj 1827 flyttade han in på biskopsgården Östrabo där han bodde återstoden av sitt liv.

I februari 1812 blev Tegnér medlem i Götiska förbundet. Han medverkade i dess tidskrift, *Iduna*, med flera tidiga dikter: *Majsång*, *Elden*, *Skidbladneroch Flyttfågeln* e. Samtidigt med utgivningen av de två sistnämnda dikterna var Tegnér sysselsatt med arbetet på sitt största verk, *Friðbiofs saga*. I början av 1825 hade Tegnér de första femton sångerna färdiga och i maj samma år utkom det fullständiga diktverket.

Få svenska dikter har fått en sådan spridning. I Sverige hade de tryckts i uppåt 60 upplagor redan vid sekelskiftet 1900. I Danmark och Norge hade vid samma tid fem översättningar publicerats i 22 upplagor; därutöver var diktsamlingen översatt till ytterligare 14 språk.

Redan 1818 valdes Tegnér in i Svenska Akademien på stol nr. 8. År 1835 blev han ledamot av Vetenskapsakademien och 1838 hedersledamot av Vitterhetsakademien.

Tegnér var en stor talare. En av hans biografier, Carl Adolph Agardh, skriver: ”En rikedom av på en gång skarpsinniga och klart

uppfattade tankar väller fram i hans tal. Framställningen är bländande genom de träffande uttrycken, de praktfulla och sinnrika bilderna, de fyndigt kvicka infallen”.

Tegnér var också en stor brevskrivare och lämnade efter sig tusentals brev. Vår biograf noterar: ”Samma friskhet och omedelbarhet som präglar Tegnér's tal finner man i ännu högre grad i hans brev. De utmärks inte av den utmejslade stil som karaktäriserar gustavianernas brevskrivningskonst. Hos Tegnér är framställningen mera naturlig och mera omväxlande.”

Efter en stroke 1840 försämrades Tegnér's hälsa vilket dock inte hindrade honom från att skriva *Kronbruden*, en vardaglig idyll på hexameter. I oktober 1846 förlamade ett nytt slaganfall hans vänstra sida, och han gick bort den 2 november.

Postverket gav 1946 ut två frimärken på 100-årsdagen av skaldens död. Valöreerna var 10 och 40 öre, avsedda för inrikes och nordiskt brevkortporto respektive för inrikes rek-brev. Harald Sallberg gjorde flera förlagor, baserade på en byst av författaren, utförd av Johan Niclas Byström 1829. Gravör var Sven Ewert.

Erik Gustaf Geijer

Erik Gustaf Geijer föddes i Ransäter den 12 januari 1783 som den äldste av sju syskon. Han gick på gymnasiet i Karlstad och kom till Uppsala 1799. Här avlade han studenten och började läsa historia på universitetet. Han disputerade 1806 med avhandlingen *Om medeltidens samhällsanda*.

Geijer blev professor i historia i Uppsala redan 1817. Han hade ursprungligen placerats i tredje förslagsrummet men blev utnämnd, sannolikt för att han var en lysande föreläsare. Medan andra föreläsare samlade som mest ett femtiotal åhörare hade Geijer flera hundra vid sina personliga och medryckande föreläsningar. Som historiker blev han mest känd som författare till *Svea Rikets hävderoch Svenska folkets historia*.

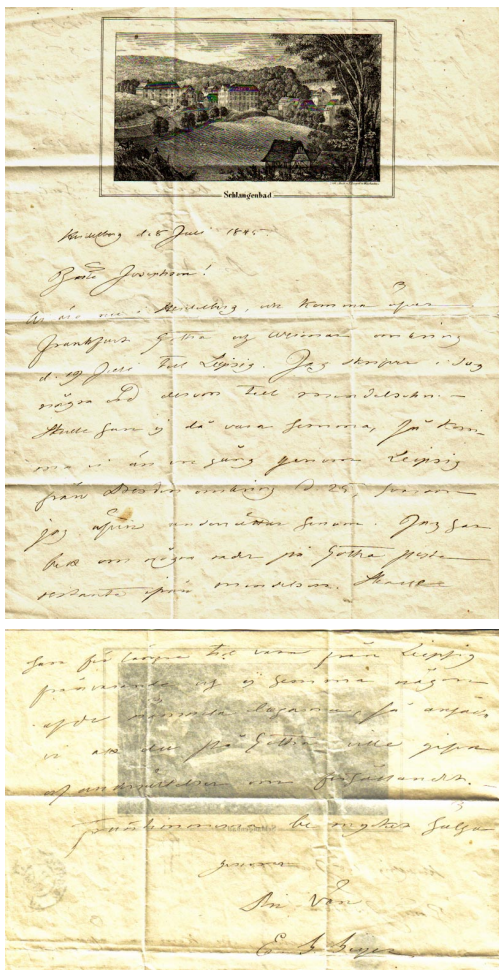

På det litterära planet blev Erik Gustaf Geijer tidigt känd som diktare. Han var med om att starta Götiska förbundet 1811 och blev redaktör för förbundets tidskrift, *Iduna*, där han publicerade många av sina dikter. Han skrev också psalmer till den kommande psalmboken och fick åtta stycken publicerade i 1819 års upplaga.

Geijer kom att stå i centrum för musiklivet i Uppsala. Han komponerade själv musik av allehanda slag: pianosonater, stråkkvartetter och fristående körstycken. Han komponerade också sånger till egna texter, såsom "På nyårsdagen 1838" och "Natt-himmelen".

Det avbildade brevet är skrivet av Geijer till hans gode vän, kompositören och körledaren Axel Josephson (1818-1880). Denne hade disputerat på en avhandling om Felix Mendelssohn och var på besök hos denne i Leipzig. Geijer var tillsammans med sin hustru och dotter i Tyskland sommaren 1846 för att kurer sina hjärtbesvär på kuranstalten Schlangenbad, på vars brevpapper brevet är skrivet. I Leipzig sammanträffade Geijers med både Mendelsson och Josephson. Dessutom fick de träffa Jenny Lind som också

hon besökte kompositören. Trots vistelsen i Tyskland blev Geijers hälsa inte bättre. Hans hjärtbesvär förvärrades och han avled i Stockholm den 23 april 1847.

Postverket hyllade Geijer med två frimärken på 100-årsdagen av hans bortgång. Förlagan till frimärkena utformades av Einar Forseth. Han utgick från en målning som Johan Gustaf Sandberg, professor vid Konstakademien, hade gjort av författaren 1843. Gravör var Sven Ewert. Frimärksvalörerna var 5 öre respektive 90 öre. Den förstnämnda utgjorde inrikes och utrikes trycksaksporto medan den andra motsvarade porto för ett paket mellan 1 och 3 kg.

August Strindberg

Johan August Strindberg föddes den 22 januari 1849 i Stockholm. Efter studentexamen 1867 blev han vikarierande lärare vid Stockholms folkskolor och sedan informator i läkaren Axel Lamms familj. Åren 1867-1872 studerade han med många avbrott i Uppsala för fil. kandidatexamen men blev inte klar med studierna och återvände till Stockholm för att försörja sig som journalist, främst i *Dagens Nyheter*. År 1874 anställdes han som e.o. amanuens vid Kungliga Biblioteket.

Strindbergs egentliga genombrott var romanen *Röda rummet* som utkom 1879. Det skulle dröja två år innan hans första stora drama, *Mäster Olof*, spelades den 30 december 1881 på Nya Teatern i Stockholm. Då hade redan ett annat drama, *Gillet's hemlighet*, med Siri von Essen i en av birollerna, gått upp på Dramatiska teatern i maj 1880.

Under åren fram till 1912 kom han att publicera ett stort antal litterära verk. Bland dessa finns romaner, essäer, dramer, dikter och reseskildringar, förutom ett stort antal tidningsartiklar. Härtill kommer cirka 10.000 brev. Hans samlade skrifter, som utgavs av John Landquist 1912-1921, omfattar 55 band. Sedan 1981 ges hans *Samlade verk*. *Nationalupplaga* ut med Lars Dahlbäck som huvudredaktör. Det kommer att omfatta 72 band när det sista ges ut under 2013.

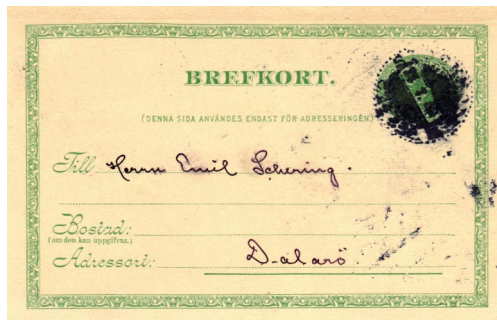
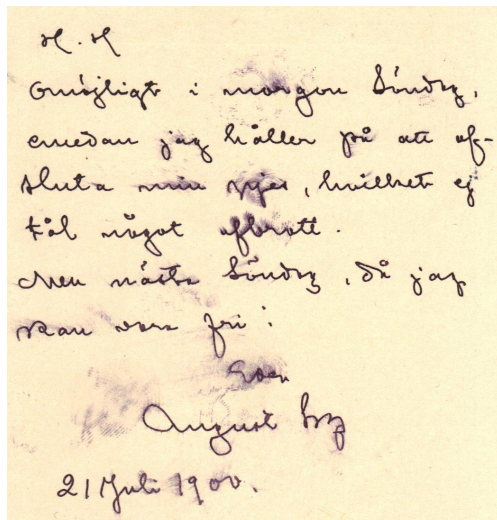
Strindberg var gift tre gånger. Den 30 december 1877 gifte han sig med skådespelerskan Sigrid (Siri) von Essen (1850-1912). De fick tre barn men skiljde sig efter en utdragen rättsprocess 1892. Strindberg berättar om deras äktenskap i *En dåres försvarstal* som skrevs 1887-1888 på franska men utgavs på svenska först vid utgivningen av hans samlade verk 1914.

Hans andra hustru var den österrikiska journalisten Friedrike (Frida) Uhl. De gifte sig den 2 maj 1893 och var gifta under åren 1893-1897. Uhl har själv beskrivit deras äktenskap i *Strindberg och hans andra hustruvilken* utkom 1933-1934. Strindberg gav sin syn

på äktenskapet i romanen *Klostret* som skrevs 1897-1898.

Den 6 maj 1901 ingick han sitt tredje äktenskap med den norsk-svenska skådespelerskan Harriet Bosse (1878-1961). Hon fick anställning vid Dramaten i Stockholm 1899. Detta äktenskap upplöstes 1904. Strindberg hade planerat en roman även om detta äktenskap, *Bosättningen*, men den gavs aldrig ut.

Det avbildade brevkortet skrev Strindberg till sin tyske översättare, Emil Schering, då denne vistades på Dalarö i augusti 1900. De brukade denna sommar träffas i Stockholm men Strindberg var vid just detta tillfälle upptagen av att skriva färdigt ett av sina skådespel, *Midsommar*.

Från 1908 bodde Strindberg i "Blå tornet" på Drottninggatan 85. Här levde han ett enstöringsliv, iakttagen av många på sina dagliga morgonpromenader. På sin 63-årsdag den 22 januari 1912 uppvaktades han här

med ett jättelikt fackeltåg. Han gick bort den 14 maj samma år.

På 100-årsdagen av Strindbergs födelse gav postverket — efter förslag från det 1945 bildade Strindbergssällskapet — ut en frimärksserie med tre valörer, 20, 30 och 80 öre. Frimärkena är formgivna av Akke Kumlien. Han använde som förlaga en beskuren del av Richard Berghs målning av Strindberg från 1905. Frimärkena graverades av Sven Ewert. De olika valörerna motsvarade inrikes brevporto, utrikes brevporto samt porto för paket upp till 1 kg.

Som framgår av ett frimärke från 1975 var Strindberg också en framstående konstnär som under sin levnad åstadkom mer än hundra målningar och några skulpturer. Detta frimärke visar hans målning *Infernos* som enligt den *Ockulta dagboken* kom till den 7 september 1901. Frimärket ingick i serien ”Europa” som utgavs den 28 april 1975. Frimärket trycktes i England i rasterdjuptyck. Valören, 110 öre, var avsedd för utrikes brevporto.

År 1984 utkom ett frimärksblock inför världsutställningen Stockholmia 86. På den högsta valören, 4 kr, avbildas Strindbergs brev till Harriet Bosse den 18 juni 1905, då Harriet och dottern Anne-Marie befann sig i Hornbæk. Kuvertet har en poststämpel från den 18 augusti 1906. Fotot av Harriet Bosse är från en roll i en fars av Somerset Maugham 1909. Frimärket utsågs till världens vackraste frimärke samma år. Det är formgivet av Lars Forsberg och graverat av Czeslaw Slania. Valören motsvarar inte något speciellt porto vid denna tid.

Strindberg var också en duktig fotograf som även byggde sina egna kameror, vilket uppmärksammas i frimärksblocket ”Fotografering” från den 6 oktober 1990. Den ursprungliga bilden är tagen med självutlösare av Strindberg själv vid familjens vistelse i Gersau i Schweiz år 1886. Förlagan är utförd av Rolf Eriksson. Zlatko Jakus graverade frimärket. Valören, 250 öre, motsvarade inrikes brevporto.

En av Strindbergs dikter, *Sångare*, publicerad i *Dikter på vers och på prosa* 1883, citerades delvis vid utgivningen av 2009 års frimärken med anledning av avskiljandet av Finland från Sverige 1809. På det ena frimärket, som formgivits av Eva Wilsson, har Strindbergs text, ”Vi ta tillsammans en sång för den nya dagen / och solen är uppe”, modifierats av Mark Levengood till: ”Vi är tillsammans / en sång / för den nya dagen / och solen är uppe” (som någon slags broderfolksnationalism). Texten har översatts till engelska av Marika Jarislowky. Valören, 12 kr, var avsedd för utrikes brevporto.

Anna Maria Lenngren

Anna Maria Lenngren föddes den 18 juni 1754 i Uppsala. Hon var dotter till Magnus Brynolf Malmstedt, som var lärare vid universitet i Uppsala. Hon gifte sig 1780 med kommerserådet, tidningsmannen och redaktören Carl Peter Lenngren.

Lenngren var medlem i sällskapet *Utile Dulci* och var under en period medarbetare i *Stockholms-Posten*. Som ung sysslade hon med översättningar, bredvid sitt eget skrivande av texter, bland annat till operor och dramer.

Till hennes mest kända dikter hör *Några ord till min kära dotter, ifall jag hade någon* (1794). En annan är *Pojkarn e*, från 1797, med inledningen: ”Jag minns den ljuva tiden, jag minns den som igår”.

Anna Maria Lenngren avled i Stockholm den 8 mars 1817. Först efter hennes död gav maken 1819 ut hennes dikter under titeln *Skaldeförsök*.

År 1954 gav *Posten* ut två frimärken med valörerna 20 respektive 65 öre på 200-årsdagen av hennes födelsedag. Som motiv använde formgivaren William Peterson en porträttmedaljong, utförd av Johan Tobias Sergel. Gravör var Sven Ewert. 20-öresvalören motsvarade inrikes och nordiskt brevkortporto medan 65 öre utgjorde portot för inrikes rek-brev.

P.D.A. Atterbom

Per Daniel Amadeus Atterbom föddes den 19 januari 1790 i Åsbo församling i Östergötland. Han studerade i Uppsala och blev fil.mag. 1815. Från 1828 upprätthöll han en professur i teoretisk filosofi vid Uppsala universitet och i estetik och modern litteratur från 1835. År 1839 blev han ledamot av Svenska Akademien på stol nr. 18.

Atterboms skönlitterära författarskap är både musikaliskt och känslösamt. Det behandlar ofta fritt omarbetade sagor. Mest känd är han för de poetiska eposen *Lycksalighetens ö* och *Fågel blå* som han började arbeta på 1811. Båda kallades sagospel av honom själv. *Fågel blå* utgavs år 1814 som ett fragment i *Poetisk Kalender*. *Lycksalighetens ö* publicerades 1824 och 1827 i två delar. Atterbom gick bort i Stockholm den 21 juli 1855.

På 100-årsdagen av Atterboms bortgång gav *Posten* ut två frimärken i valörerna 20 öre och 1:40 kr. Den förstnämnda valören var avsedd för inrikes och nordiskt brevkortporto medan den andra motsvarade portot för ett inrikes paket med en vikt upp till 1 kg. Frimärkena har som motiv skulptören Bengt Erland Fogelbergs relief av författaren. På förlagan har Stig Åsberg tecknat en blombukett med guckusko, kung Karls spira, vit näckros och liljekonvalj. Gravör var Sven Ewert.

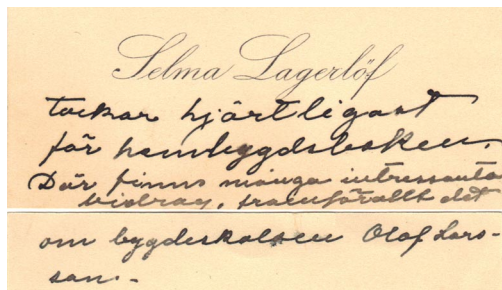
Selma Lagerlöf

Selma Ottilia Lovisa Lagerlöf föddes den 20 november 1858 på Mårbacka i Östra Emterviks socken i Värmland. Hon började på Högre lärarinneseminariet i Stockholm 1881 och avslutade sina studier våren 1885. På hösten samma år anställdes hon vid Elementarskolan i Landskrona, en tjänst som hon uppehöll under tio år. Under dessa år skrev hon bland annat *Gösta Berlings saga* och *Osynliga länkar*.

År 1897 flyttade Lagerlöf till Falun och bodde där till 1908. De mest kända verken som tillkom under denna tid är *Jerusalem* och *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*. Hon kunde återköpa den tidigare släktgården 1909, samma år som hon fick Nobelpriset i litteratur. År 1914 valdes hon som den första kvinnan in i Svenska Akademien på stol nr. 7. Samma år publicerades *Kejsarn av Portugallien*.

Selma Lagerlöf var en stor brevskrivare. Inte mindre än 42.000 brev till och från henne finns bevarade i Kungl. Biblioteket. Många

av hennes brev var långa men åtskilliga bestod av kortare meddelanden. Ett exempel på detta är det avbildade visitkortet med tack till Theofil Ekelund i Torsby för en bok han skickat henne: ”Från gamla prästhem i Värmland och på Dal”, vilken han gav ut 1930.

Selma Lagerlöf bodde de sista trettio åren av sitt liv på Mårbacka. Här skrev hon sina sista stora romaner: *Den Lövensköldska ringen* (1925), *Charlotte Lövensköld* (1925) samt *Anna Svärd* (1928). Hon gick bort den 16 mars 1940.

Posten gav den 20 november 1958 ut tre frimärken som uppmärksammade hennes födelsedag 100 år tidigare. Frammärkena formgavs av Stig Åsberg, som lämnade flera förslagsteckningar med olika antal svanar (6-9, slutligen 7), grupperade kring Gustaf Malmquists byst av författarinnan. Gravör var Sven Ewert. Framärksvalörerna motsvarade inrikes och nordiskt brevkortsporto, inrikes brevporto respektive porto för inrikes rek-brev.

År 1969 gav Posten ut en frimärksserie som kallades ”Svenska sagor”. På en av 35-öresvalörerna återgavs konstnären John Bauers teckning av gården i Västra Vemmenhög, varifrån Nils Holgersson startade sin resa. Frammärket graverades av Czeslaw Slania. Framärksvalören var avsedd för julkort men också för inrikes och utrikes trycksaksporto.

Selma Lagerlöf fick 1909 års Nobelpris i litteratur. Sextio år senare hyllades hon av Posten med ett eget frimärke i valören 55 öre, avsett för inrikes och nordiskt brevporto. På frimärket finns ett porträtt av författaren samt några rader ur priskommitténs motivering. Förlagan är utförd av Lasse Söderberg och Arne Wallhorn var gravör.

Redan två år senare, 1971, uppmärksammades Selma Lagerlöf ännu en gång av Posten genom utgivningen av ett frimärke till minne av Nils Holgersson. Nils avbildas sittande på tamgåsens rygg på en teckning av Petter Pettersson. Även denna gång graverade Czeslaw Slania frimärket. Valören, 65 öre, motsvarade inrikes och nordiskt brevporto.

Selma Lagerlöfs böcker har utgjort underlag både för TV-serier och filmer under årens lopp. Tre tidiga filmer har avbildats på frimärken. Det gäller *Körkarlen* från 1920 i regi av Viktor Sjöström med Olof Åhs i huvudrollen, och *Gösta Berlings saga* från 1923. I den senare, regisserad av Mauritz Stiller, hade Greta Garbo huvudrollen. I båda filmerna

var Julius Jaenzon fotograf; Majvor Franzén-Matthews och Czeslaw Slania graverade frimärkena som ingick i frimärksblocket ”Svensk filmhistoria”. Valörerna, 150 respektive 165 öre, motsvarade inrikes ekonomibrevporto respektive inrikes och nordiskt brevporto.

Nästa gång som en Lagerlöfbaserad film uppmärksammades, denna gång *Herr Arnes penningar*, var 1995. Då celebrerade Posten att

svensk film spelats in i 100 år. På ett av de sex frimärkena finns den kända scenen med liktåget över den frusna sjön från filmen som registrerades av Mauritz Stiller. Filmfotograf var Gustaf Boge och förlagan är signerad Mats Sylwan. Gravör var Lars Sjöblom. Frimärksvalören, 6 kr, utgjorde vid denna tid utrikes brevporto till europeiska länder.

Verner von Heidenstam

Carl Gustaf Verner von Heidenstam föddes på Olshammar i Hammar, Örebro län, den 6 juli 1859. Han var elev vid Beskowska skolan i Stockholm 1869-1876, samtidigt som Oscar II:s söner. Han blev filosofie hedersdoktor vid Stockholms högskola 1909.

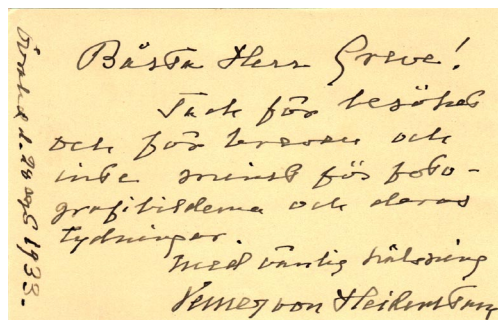
Heidenstam debuterade med sin diktsamling *Vällfart och vandringsår* i april 1888. Då hade han under ett antal år bedrivit studier i målning i bland annat Rom och Paris och ansågs vara en lovande konstnär. Diktsamlingen innebar genombrott som författare och konstintresset kom att hamna i bakgrunden.

Författarens verk under 1890-talet, *Hans Aletius* 1892, *Dikter* 1895 och *Karolinern a* 1897-1898, gjorde honom till nittioalets ledande litterära gestalt. Han umgicks bland annat med August Strindberg, Oscar Levretin, Gustaf Fröding, Ellen Key, Sven Hedin och Carl Snoilsky och hade många vänner bland konstnärer som Richard Bergh, Georg och Hanna Pauli, Oscar Björck, Prins Eugen och Carl Milles.

År 1912 valdes han in i Svenska Akademin på stol nr. 8 efter Carl David af Wirsén,

en av de få som hade kritiserat hans diktning offentligt. Fyra år senare tilldelades han Nobelpriset i litteratur. Därmed var hans aktiva period som författare i huvudsak över.

Åren 1918-1925 bodde Heidenstam främst i Danmark. Där umgicks han också med sin sista stora kärlek, författarinnan Kate Bang (1892-1976). Hon flyttade med honom till Övralid (ursprungligen Övra Lid) som Heidenstam köpte 1923 och flyttade in i 1925. Där levde de tillsammans fram till hösten 1937.

Redan i början av 1930-talet gavs det ut vykort med ett foto av Övralid. På ett av dessa har Heidenstam skrivit ett tack till en god vän efter ett av dennes besök i september 1933.

Verner von Heidenstam drabbades några år in på 1930-talet av demens och blev efterhand svår att leva med. Han kom därför att bli beroende av sina vänner, som bland annat såg till att hans testamente till förmån för Bang och hennes två barn ändrades till att Övralid skänktes till en stiftelse med Sven Hedin som förste ordförande. Verner von Heidenstam avled på Övralid den 20 maj 1940.

De första frimärkena med Heidenstams bild utkom på 100-årsdagen av hans födelse

och har valörena 15 öre respektive 1 kr. Den första motsvarar inrikes och utrikes trycksaksporto. Den andra är en ren kompletteringsvalör, främst till paketporto. Möjligen kan man också ha förutsatt att denna valör kunde användas som singel-franking av ett inrikes rek-brev av andra viktlassen (20-125 gt).

Förlagan tecknades av Stig Åsberg som utgick från ett foto av författaren i högerprofil (fotograf okänd). Till höger om Heidenstam finns en knotig trädgren bredvid en bild av Vättern och Tiveden samt sju stjärnor, varav en med åtta strålar. Gravör var Arne Wallhorn.

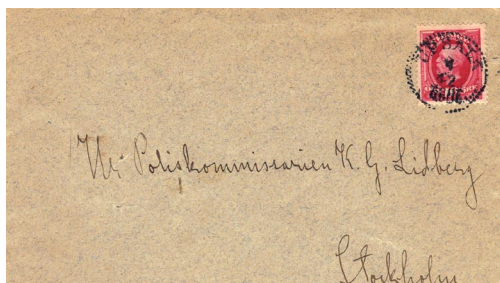
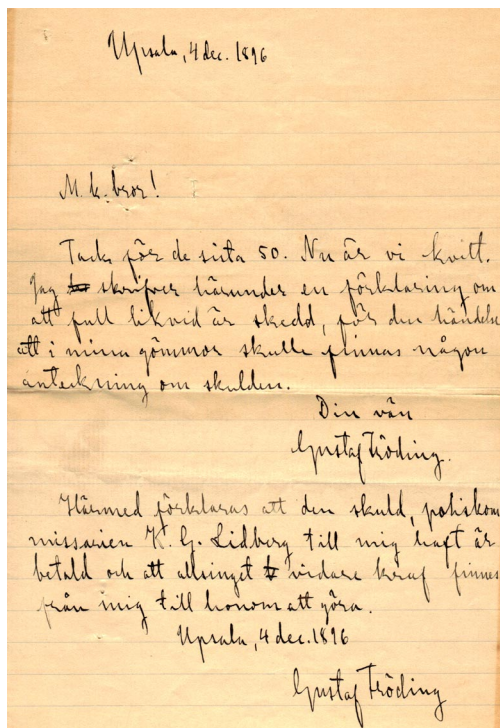
År 1976, dvs. 60 år efter det att Heidenstam fått Nobelpriset, gav Posten ut två frimärken i valörena 1 kr och 1:30. De var avsedda för inrikes och nordiskt brevporto respektive utrikes brevporto. Förlagan gjordes av Lennart Forsberg efter ett foto från Omberg och Vättern samt författarens huvud i vänsterprofil (fotograf okänd). Gravör var Arne Wallhorn.

Gustaf Fröding

Gustaf Fröding föddes den 22 augusti 1860 och bodde först på Alsters herrgård i Värmland. År 1867 flyttade han till Kristinehamn och växte upp där. År 1880 tog Fröding studentexamen i Karlstad. Året därpå påbörjade han studier vid universitetet i Uppsala. Samma år dog hans far och han kom därmed att arva en stor summa pengar. Större delen av dessa pengar kom han att slösa bort och det var vid denna tid som han grundlade sin alkoholism.

Gustaf Fröding upprätthöll kontakten med flera av sina studentkamrater från Uppsalatiden. Ett bevis på detta är det avbildade brevet till poliskommissarien Carl Gustaf Liedberg (1859-1931). Fröding tackar i december 1896 för sen återbetalning av ett gammalt lån från studenttiden.

Som 25-åring började Fröding att publicera dikter i *Karlstads-Tidningen* och två år senare, 1887, blev han fast anställd. På grund av sina psykiska problem vistades han 1889-1890 på en kuranstalt, sedan hans hälsa drastiskt försämrats.

I maj 1891 publicerades Frödings debutbok, *Guitarr och dragharmonika*. Fröding var inspirerad av Verner von Heidenstam och så

småningom skulle de få kontakt med varandra. När Heidenstam gifte sig med Olga Wiberg på Blå Jungfrun den 28 juli 1896 var Fröding inbjuden med sin syster Cecilia. De flesta av bröllopsgästerna träffades åter hos Heidenstam i Sandhamn senare samma sommar. Fröding hade då med sig ett korrektur till sin kommande diktsamling *Stänk och flikar*. Hans förläggare Albert Bonnier var tveksam till en av dikterna, *En morgondröm*, och bad Fröding att överväga att stryka dikten. I Sandhamn gav hans författarkollegor Fröding modet att låta dikten vara kvar i diktsamlingen.

När *Stänk och flikar* publicerades hösten 1896 väckte dikten stor uppmärksamhet på grund av sitt erotiska innehåll. Den 9 oktober beordrade justitieministern kvarstad av upplagan och Fröding åtalades. Vid rättegången den 27 november blev Fröding frikänd efter två timmars överläggning av juryn.

Under återstoden av sitt liv vistades Fröding ofta på olika vårdhem och mentalsjukhus för att få hjälp för sin alkoholism och sina psykiska problem. År 1905 flyttade han till Stockholm. Han insjuknade akut i slutet av januari 1911, och vårdades därefter i Villa Gröndal fram till sin död den 8 februari.

Gustaf Fröding hyllades av Posten den 22 augusti 1960, alltså 100 år efter sin födelse, med två frimärken i valörerna 30 öre och 1:40 kr. Vid denna tid var 30 öre portot för inrikes och brev inom Norden. Högvalören var avsedd för paket upp till 1 kg. Stig Åsberg tecknade förlagan och utgick från ett foto av Henry Goodwin som togs då Fröding var intagen på sinnessjukhus i Uppsala 1904. Gravör var den då nyanställda Czeslaw Slania; detta var hans första svenska frimärke.

Erik Axel Karlfeldt

Erik Axel Karlfeldt, ursprungligen Eriksson, föddes den 20 juli 1864 i Karlbo i Kopparbergs län. Här växte han upp innan han började på gymnasiet i Västerås. På

höstterminen 1885 började Karlfeldt studera vid Uppsala universitet med estetik som huvudämne. I maj 1892 tog han kandidatexamen i ämnen som latin, germanska språk, nordiska språk, mineralogi och geologi, teoretisk filosofi samt estetik med litteratur- och konsthistoria.

Efter lärartjänst på Djursholms samskola 1893-1895 färdigställde Karlfeldt under sommaren 1895 sin debutbok, *Vildmarks- och kärleksvisor*, som publicerades strax före jul samma år. Försäljningsmässigt blev boken ett fiasko med endast ett par hundra sålda exemplar. Han återvände till Uppsala för att skriva på sin licentiatavhandling och försörjde sig genom stipendier samtidigt som han också höll på med sin nästa diktsamling. År 1898 publicerades den med titeln *Fridolins visor och andra dikter*.

Under de kommande åren skrev Karlfeldt på sin doktorsavhandling; på hösten 1900 fick han anställning vid Kungl. Biblioteket. År 1903 blev han ordinarie bibliotekarie på Lantbruksakademien. 1904 blev han invald i Svenska Akademien på stol nr. 11. I början av 1913 blev Karlfeldt Svenska Akademiens ständige sekreterare och efterträdde Carl David af Wirsén. På hösten 1918 publicerades hans tredje diktsamling, *Flora och Bellona*. Ett år senare ville hans kollegor i Svenska akademien tilldela honom årets Nobelpris i litteratur men Karlfeldt tackade nej till detta.

Somrama tillbringade Karlfeldt i Dalarna och 1921 köpte han en stuga med en bit mark och ladugård i Sjugare by utanför Leksand. Han kallade den ”Sånggården”; den stod klar för inflyttning i maj 1922. Andra hälften av 1920-talet innebar årliga utrikesresor tillsammans med hustrun, till Köpenhamn, Paris och Italien. Under hösten 1927 publicerades diktsamlingen *Höstborn* som lovordades av kritikerna. Under vårvintern 1931 drabbades Karlfeldt av bronkit. Han avled den 8 april.

Inför hundraårsdagen av Karlfeldts födelse gav Posten ut en frimärksserie med två valörer, 35 öre och 1:05 kr. Den första valören motsvarade svenskt och nordiskt brevporto, medan den andra utgjorde portot för inrikes rek-brev. För första gången i Postens

historia utgjordes inte motivet av författaren utan en teckning av hans gode vän, Jerk Werkmäster. Teckningen föreställde Elie Himmelsfärd, efter en allmogemålning från Dalarna. Gravör var Arne Wallhorn.

I oktober 1931 beslöt Svenska Akademien att postumt tilldela Karlfeldt Nobelpriset i litteratur. Detta uppmärksammades av Posten år 1994, då man gav ut en serie med svenska Nobelpristagare i litteratur. Förutom Karlfeldt gällde det också de två som fick Nobelpriset 1974, Eyvind Johnson och Harry Martinsson. På frimärket finns ett foto av författaren mot en bakgrund av Siljan. För-

lagan utformades av Inga-Karin Eriksson och gravör var Czeslaw Slania. Valören var 4:50 kr, vilket motsvarade portot för ekonomibrev inom Europa.

Fredrika Bremer

Fredrika Bremer föddes den 17 augusti 1801 på herrgården Tuorla i Pikis socken, nära Åbo i

Finland. Hon växte upp i Stockholm dit familjen flyttat 1805. Fadern hade varit en av Finlands mest framgångsrika affärsmän och köpte förutom en paradvåning i staden, det anrika godset Årsta slott. Liksom i andra välbärgade familjer undervisades Fredrika och hennes syskon av en guvernant i hemmet.

År 1821 begav sig Fredrika Bremer tillsammans med familjen på en resa ner till kontinenten. Man besökte Tyskland, Schweiz, Frankrike och Nederländerna. I Paris, där de stannade en längre tid, fick hon inblick i stadens umgängesliv, en erfarenhet hon tog med sig. Efter hemkomsten 1823 deltog hon i Stockholms sällskapsliv eller fördrev tiden

med att brodera, konversera, läsa dikter och andra för en ung dam lämpliga göromål.

Efter att ha läst Alexis de Tocquevilles skildring av Amerika, reste Bremer till USA 1849, där hon stannade till november 1851. Hennes upplevelser, som finns i dagboksanteckningar och brev till systern Agathe, resulterade i *Hemmen i den nya världen* (1853-1854).

År 1856 utgav Fredrika Bremer idéromanen *Herttha*, med undertiteln *En själs historia, teckning ur det verkliga livet*, som handlar om hur viktigt det var att kvinnor blev myndiga. Efter *Hertthas* utgivning begav hon sig ner till södra Europa; först Schweiz, sedan Grekland, Italien, Frankrike och Orienten. Om detta har hon skrivit i *Lifvet i gamla världen* (1860-1862). Hon återvände till Sverige 1861.

De sista åren deltog hon bland annat i den segdragna debatten om ständsriksdagen, som ledde till representationsreformen. Efter en kort tids sjukdom avled hon på nyårsafton 1865 i sin kammare på Årsta slott.

100 år efter Fredrika Bremers bortgång hyllade Posten henne med två frimärken i valörens 25 öre respektive 3 kr. De var avsedda för inrikes- och utrikes trycksaksporto samt paketporto upp till 1 kg. Konstnären Reinhold Ljunggren tecknade förslaget, baserat på en målning av författarinnan som Olof Johan Södermark hade gjort 1843. Frimärket graverades av Helmut Gutschmidt.

År 1884 bildades Fredrika Bremerförbundet. Detta uppmärksammade Posten 100 år senare genom två frimärken i valö-

erna 150 respektive 650 öre. Dessa motsvarade inrikes föreningsporto samt utrikes brevporto av 3:e viktclassen. Motivet utgörs av symbolerna för man och kvinna. Frimär-

kena formgavs av Tom Hultgren och graverades av Martin Mörck och Czeslaw Slania.

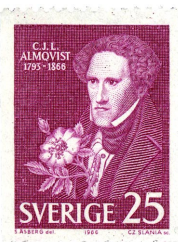
Carl Jonas Love Almqvist

Carl Jonas Love Almqvist föddes den 28 november 1793 i Stockholm och växte upp i Roslagen. 1808 antogs han som student vid Uppsala universitet. År 1823 avslutade han allt han åtagit sig och reste för att leva idealiserat bondeliv i Värmland i Rousseaus anda. Jordbruket gav emellertid inte tillräcklig avkastning, varför han återvände till Stockholm 1826. Här blev han 1829 rektor vid Nya elementarskolan. År 1839 blev han medarbetare i *Aftonbladet*, och kom därefter nästan uteslutande att livnära sig som journalist och författare.

Almqvist skrev i en rad olika genrer, såväl skönlitterära som andra, till exempel journalistik och läroböcker. En stor del av hans skönlitterära produktion samlades i ramberättelsen *Törnrosens bok*. Hans yppersta roman är enligt många åsikt *Drottningens juvelsmycke* som utkom 1834.

År 1851 flydde han landet efter ouppklarade affärer med en okänd procentare och reste till USA. Han anklagades även för försök till arsenikförgiftning av denne, men kunde inte ställas till svars när han befann sig i USA. Utan att ha skiljt sig i Sverige gifte han om sig med en 69-årig pensionatsvärdinna i Philadelphia och gjorde sig därför skyldig till bigami. År 1865 lämnade han USA och reste till Tyskland. Han dog ensam och okänd på ett sjukhus i Bremen året därpå, den 26 september 1866.

På 100-årsdagen av Almqvists död hyllades han av Posten med två frimärken i valörerna 25 öre och 1 kr. Dessa motsvarade portot för inrikes och utrikes trycksaker respektive rek-avgift. Frimärksförlagan gjordes av Stig Åsberg som utgick från Carl Peter Mazers målning av författaren. Dessutom tecknade Åsberg en törnros framför Almqvists bild. Gravör var Czeslaw Slania.

Albert Engström

Albert Laurentius Johannes Engström föddes den 12 maj 1869 i Lönneberga. Större delen av sin barndom bodde han i Hult, ett stations-samhälle nära Eksjö, där hans far var stins.

Engström tog studenten 1888 och skrev därefter vers och prosa i *Eksjötidningen* och *Smålands Allehanda*. I september 1889 kom Engström till Uppsala för studier i latin och grekiska. Under studietiden blev han god vän med Bruno Liljefors.

Efter fyra terminer slutade han sina studier i Uppsala och reste på våren 1891 hem till Hult. År 1892 började Engström som frielev hos Carl Larsson på Valands konstskola i Göteborg. Han stannade där fram till vårterminens slut 1893. Två år senare gick han på Konstakademins etsarskola och tog lektioner för professor Axel Tallberg. Samma år blev han medlem i Publicistklubben i Stockholm.

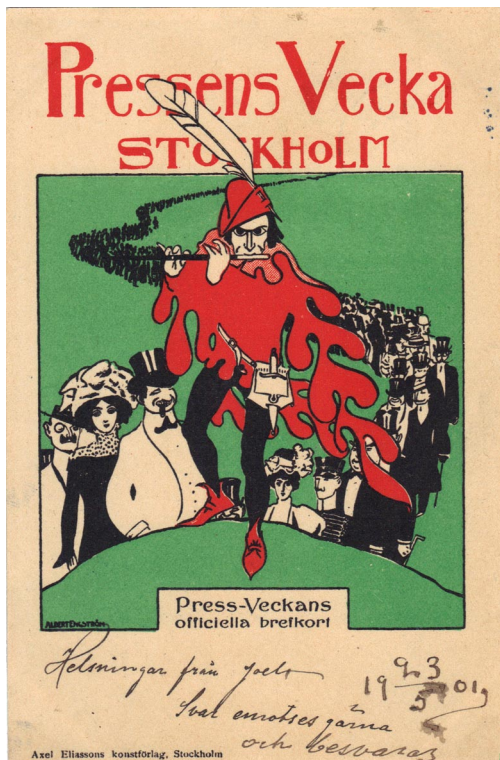
Engström var en skicklig tecknare. Hans skämtteckningar med figurer som *Kolingen* och *Bobban* publicerades i tidningar som *Söndags-Nisse* och sedermera i den egna tidningen *Strix*. År 1925 blev Engström tillförordnad professor i teckning vid Konsthögskolan i Stockholm.

Ett exempel på Albert Engströms teckningsförmåga är detta vykort som gavs ut till Pressens vecka i Stockholm sista veckan i maj 1901. Det kom ut inte mindre än 20 vykort till arrangemanget, varav detta är nr. 1.

Albert Engström började år 1905 även en karriär som författare med *En bok*. Hans *Samlade berättelser* utkom 1915-1935 i 22 band. Han gav även ut boken *August Strindberg och jag*. Han tog plats i Svenska Akademien 1922 på stol nr. 18 efter riksantikvarien Oscar Montelius.

På våren 1938 försämrades Engströms syn så starkt att han successivt tvingades sluta arbeta. Han dog den 16 november 1940 på S:t Görans sjukhus i Stockholm.

Posten gav den 12 maj 1969 ut två frimärken för att celebrera att det var 100 år sedan han föddes. De två valörerna, 35 respektive 55 öre, var avsedda för inrikes och utrikes trycksaksporto samt inrikes och nordiskt brevporto. Frimärkena avbildar ett självporträtt av författaren med en kattuggla i famnen, publicerat i *Strix* den 3 januari 1901. Typografin är gjord av Vidar Forsberg och gravuren av Majvor Franzén-Matthews.

Hjalmar Söderberg

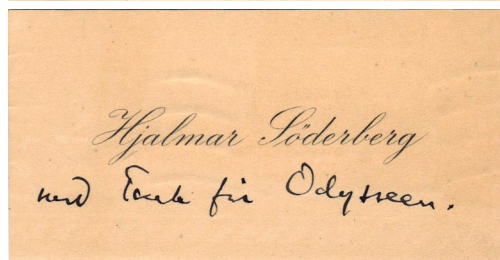
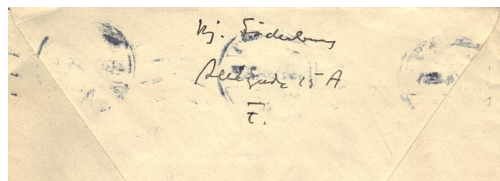
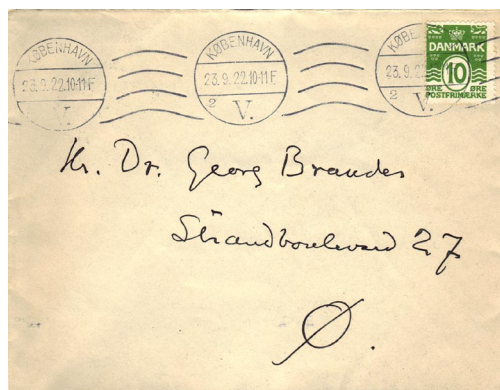
Hjalmar Emil Fredrik Söderberg föddes den 2 juli 1869 i Stockholm. Efter studentexamen 1888 var han några år anställd vid General tullstyrelsen. Därefter sökte han sig till Kristianstad, där han efterträdde Emil Kléen som kulturjournalist på *Nyaste Kristianstadsbladet* i december 1891. Här verkade han till april 1892.

Åter i Stockholm började han skriva i *Dagens Nyheter* och *Ord och Bild*. Fem år senare värvades han till kretsen kring Verner von Heidenstam, som hade övertagit *Svenska Dagbladet*. Där var Söderberg främst teaterkritiker och kåsör fram till 1908.

Söderbergs egentliga författardebut var romanen *Förvillelser* som kom ut 1895. Sedan följde *Martin Bircks ungdom* 1901 och *Doktor Glas* 1905. Han sista roman, *Den allvarsamma leken*, kom 1912. Det är en kärlekshistoria som många litteraturkritiker skattar högt.

Hjalmar Söderberg skickade i september 1922 detta brev till sin gode vän, litteraturkritikern Georg Brandes. Som framgår av tillskriften på visitkortet tackade Söderberg för en bok han fått av honom. Söderberg bodde då på Allégade 15A i Köpenhamn.

Från och med år 1906 bodde Söderberg i Köpenhamn där han 1917 gifte om sig med Emelie Voss. Här verkade han mest som

översättare och recensent. Han avled den 14 oktober 1941 på Kommunehospitalet i Köpenhamn.

Ett hundra år efter Söderbergs födelse gav Posten ut ett frimärke med valören 45 öre, motsvarande inrikes och nordiskt brevkortsporto. Här avbildas författaren efter en teckning av konstnären Martin Lamm. Arne Wallhorn var gravör.

Bo Bergman

Bo Hjalmar Bergman föddes den 6 oktober 1869 i Stockholm. Han avlade 1889 motsvarigheten till en juris kandidatexamen vid Uppsala universitet, anställdes 1902 som postexpeditör vid Kungliga postverket och blev 1925 1:e postassistent.

Bergman inledde sin journalistiska bana vid sekelskiftet 1900. Han var litteraturkritiker i *Ord och Bild* 1900-1904 och i *Dagens Nyheter* 1905-1939 där han även var teaterkritiker. Åren 1917-1933 var han litterär rådgivare vid Dramatiska teatern.

Hans första diktsamling *Marionetterna*, där dikten med samma namn ingår, kom ut 1903. Den innebar ett omedelbart genombrott för Bergman som diktare. Åtskilliga diktsamlingar utkom under åren 1908-1939. Många av hans dikter har tonsatts av kända svenska tonsättare, bland dem Wilhelm Peterson-Berger, Ture Rangström och Wilhelm Stenhammar.

Förutom dikter har Bergman även publicerat sig på prosa. Det kanske mest kända verket är Stockholmsskildringen *Ett bokslut*, som utkom 1942. Bergman invaldes i Svenska Akademien på stol nr. 12 år 1925. Han dog den 17 november 1967.

Den 13 oktober 1969 gav Posten ut ett frimärke med hans bild mot bakgrund av Klara kyrka i Stockholm, tecknad av konstnären Sixten Lundbohm. Czeslaw Slania graverade frimärket som hade valören 55 öre, motsvarande inrikes och nordiskt brevkortsporto.

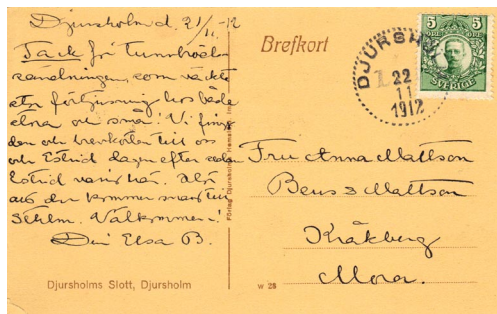
Elsa Beskow

Elsa Beskow föddes den 11 februari 1874 i Stockholm. Hon var äldsta dotter till affärsmannen Bernt Maartman (1841–1889), vars släkt kom från Bergen i Norge. När Elsa var 15 år avled fadern. Familjen flyttade därefter till mammans ogifta syskon som bodde tillsammans.

Elsa Beskow utbildades på Tekniska skolans högre konstindustriella avdelning och var sedan teckningslärare vid Whitlockska samskolan 1894–1897. Hon gifte sig 1897 med dåvarande predikanten och socialarbetaren, sedan teologie doktorn Natanael Beskow.

Hennes genombrott som författare kom 1901 med boken *Puttes äventyr i blåbärsskogen*. Totalt gav hon ut ett fyrtiotal egna böcker med text och bild, fram till *Röda bussen och gröna bilen* som utkom 1952. Bland hennes verk finns en lång rad klassiska sagor som *Sagan om den lilla lilla gumman*, *Tomtebobarnen* och *Tant Grön*, *Tant Brun* och *Tant Gredelin*.

Familjen Beskow var bosatt i Djursholm. Från 1900 bodde de i Villa Ekeliden, som år 1890 hade byggts som bostad åt Viktor Rydberg. Elsa Beskow gick bort 1953. Hennes Djursholmsanknytning hålls i minne genom *Elsa Beskows torg* i Djursholms centrum.

Det avbildade brevkortet är skrivet av Elsa Beskow den 21 november 1912, då familjen hade bott i Djursholm i tolv år. Hon tackar för en sändning tunnbröd som familjen fått från vänner i Mora.

År 1969 gav Posten ut en frimärksserie med temat ”Svenska sagor”, där motivet till ett av frimärkena är hämtat ur Elsa Beskows *Pelles nya klädersom* som kom ut 1912. Förlagan och gravyren utfördes av Czeslaw Slania. Valören, 35 öre, motsvarade portot för julkort samt inrikes och utrikes trycksaksporto.

Posten gav 1991 ut fyra julfrimärken med motiv från kända svenska barnböcker. Ett av dem utgörs av en bild ur Beskows *Petters och Lottas jul*. Eva Jern var formgivare och frimärkena trycktes i offset.

Ett hundra år efter utgivningen av *Tomtebobarneng* gav Posten år 2010 ut en frimärksserie, ”Barnböcker. Europa 2010”. På det ena frimärket avbildas en teckning ur denna bok. Formgivare var Gustav Mårtensson och gravör var Piotr Naszarkowski. Valören, 12 kr, motsvarade utrikes brevporto.

Frans Michael Franzén

Frans Michael Franzén föddes den 9 februari 1772 i Uleåborg. Redan i 13-årsåldern blev Franzén student vid Kungliga Akademien i Åbo och filosofie magister 1789. År 1791 disputerade han på avhandlingen, *Om språkets ursprung*, för vilken han blev utnämnd till docent i värtalighet året därpå. År 1793 debuterade han som poet i *Stockholms-Posten*.

Åren 1794–1795 publicerade Franzén en mängd dikter, dels i *Stockholms-Posten*, dels i *Åbo tidningar*, vars redaktör han blev 1794. Främst bland dessa märks *Det nya Eden*, hans mest romantiska dikt. År 1795 skrev han sin mest omtalade dikt, *Sång öfver grefve Gustaf Philip Creutz*, för vilken han 1797 erhö

Svenska Akademiens stora pris. Han valdes in i Akademien på stol nr. 13 år 1808 och var dess ständige sekreterare 1824-1834.

Sommaren 1811 utvandrade han till Sverige för att tillträda kyrkoherdetjänsten i Kumla. År 1824 blev han kyrkoherde i Klara församling i Stockholm, innan han utsågs till biskop i Härnösands stift, dit han flyttade 1834 och stannade till sin död den 14 augusti 1847.

Franzén är kanske främst ihågkommen för sina många bidrag till den svenska psalmboken, varav 22 psalmer fanns i 1819 års psalmbok och 13 psalmer finns i 1986 års psalmbok. De mest kända är *Bereden väg för Herran*, *Den korta stund jag vandrar här* och *Vad ljus över griften*.

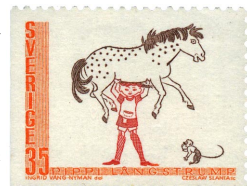
Posten gav 1972 ut ett minnesfrimärke över Franzén med anledning av hans födelse 1772. Frimärket hade valören 50 öre, dvs. utrikes trycksaksporto. Författaren avbildas här efter en skulptur av konstnären Karl Hultström från 1947. Formgivare var Lasse Söderberg och Arne Wallhorn graverade.

Astrid Lindgren

Astrid Anna Emilia Lindgren, född Eriksson, föddes den 14 november 1907 i Vimmerby, där hon växte upp. Efter realexamen med höga betyg, bland annat A i modersmålet, blev Lindgren korrekturläsare på *Vimmerby Tidning*. Där arbetade hon i två år innan hon 1926 flyttade till Stockholm och lärde sig maskinskrivning och stenografi.

Astrid Lindgren började skriva på 1940-talet. När Lindgrens dotter var sjuk i lunginflammation bad hon om att få höra en berättelse och när modern då frågade: ”Vad ska jag berätta?” svarade hon: ”Berätta om Pippi Långstrump!” Berättelserna om Pippi uppskattades av både dottern och hennes kamrater. Därför passade Lindgren på att skriva ner berättelserna.

Lindgren bestämde sig för att skicka en kopia av berättelserna till ett förlag, trots ris-

ken för refusering med hänsyn till Pippi-karakteren. Hon skickade manuskriptet till Bonniers förlag, men refuserades av förläggaren Gerard Bonnier, som många år senare erkände att han tyckte att boken var för kontroversiell. Under tiden som hon väntade på besked skrev hon ännu en berättelse. Det blev en flickbok, *Britt-Marie lättar sitt hjärta*. Detta manuskript sändes in till Rabén & Sjögren som hade utlyst en tävling för flickböcker; det fick andra pris.

År 1945 hade Rabén & Sjögren en ny tävling och till denna skickade författaren en omarbetad version av *Pippi Långstrump*, där Pippi inte var lika elak och oppnosig. Boken om Pippi fick första pris, innebar ett genombrott för författaren och blev en succé julen 1945. Året därpå hade förlaget en pristävling om detektivböcker för unga. Detta inspirerade Lindgren till att skriva *Mästerdetektiven Blomkvist* och den fick ett delat första pris.

Astrid Lindgrens författarskap omfattar nästan 40 böcker och bilderböcker, några teaterpjäser och visor. Dessutom har hon skrivit manus till filmer samt radio- och tv-serier. Bland de mest kända (utöver de tidigare uppräknade) kan nämnas *Mio, min Mio* (1954), *Karlsson på taket* (1955), *Madicken* (1960), *Emil i Lönneberga* (1963), *Barnen på Saltkråkan* (1964), *Bröderna Lejonhjärta* (1973) och *Ronja Rövardotter* (1981).

Lindgren har tilldelats ett stort antal nationella och internationella priser för sina böcker, bland annat Svenska Akademiens stora guldmedalj. Hon har även utsetts till hedersdoktor vid flera universitet. Flera priser har även instiftats i hennes namn; det främsta är Litteraturpriset till Astrid Lind-

grens minne, instiftat 2002 av den svenska regeringen. Prissumman är på fem miljoner kronor, vilket gör det till världens näst största litteraturpris efter Nobelpriset i litteratur.

Det första frimärket med anknytning till Astrid Lindgrens böcker var det 1969 utgivna frimärket med Pippi Långstrump som motiv. Det ingick i serien ”Svenska sagor”. Förlagan var en teckning av Ingrid Vang Nyman. Frammärket graverades av Czeslaw Slania. Valören, 35 öre, var avsedd för julkort samt inrikes och utrikes trycksaksporto.

Andra gången Astrid Lindgren hedrades med frimärken var 1987, då alla tio motiv på rabattfrimärkena hämtades från hennes böcker. Anledningen var att hon fyllde 80 år detta år; frimärkena gavs dock ut ett halvår tidigare. Förlagornas teckningar var gjorda av Ilon Wikland, Ingrid Vang Nyman, Eva Billow och Björn Berg. Frammärkena var formgivna av Eva Jern och Jan Magnusson. Samtliga frimärken graverades av Zlatko Jakus.

År 1996 utkom nästa frimärke i serien ”Europa XXV. Berömda kvinnor”. Då avbildades Lindgren på ett av Inga-Karin Eriksson formgivet frimärke, efter ett foto av Leif Jansson. Gravör var Piotr Naszarkowski. Valören, 6 kr, motsvarade brevpottot till länderna i Europa.

Astrid Lindgren bodde i Stockholm under hela sitt vuxna liv. Här gick hon också bort, den 28 januari 2002. Ett minnesblock över Astrid Lindgren gavs ut någon månad efter hennes bortgång. Samtliga sju frimärken i blocket hade valören 5 kr, dvs. inrikes brevporto, och trycktes i offset.

Övre vänstra frimärket i blocket utgörs av Ingrid Vang Nymans teckning av Pippi Långstrump. Det högra frimärket i den mellersta raden utgörs av Björn Bergs teckning ur Emil i Lönneberga. Övriga har teckningar av Ilon Wikland från Karlsson på taket, Bröderna Lejonhjärta, Lotta på Bråkmakargatan och Madicken. Samtliga dessa frimärken är formgivna av Gustav Malmfors. I mitten finns ett frimärke med Astrid Lindgrens porträtt, tecknat av Lars Sjöblom efter ett foto av Jacob Forsell. Gravör var Piotr Naszarkowski.

De inrikes julfrimärkena år 2005 hämtade sina motiv från en annan av Lindgrens böcker, *Jul i Bullerbyn*. De var formgivna av Olöf Baldursdóttir. Förlagorna var teckningar av Ilon Wikland och illustrerade fem situationer i boken. Frammärkena trycktes i offset.

År 2006 gav Posten ut två frimärksblock med "Alla tiders barnprogram". Ett av de åtta frimärkena har en bild av Pippi Långstrump från SVT-programmet "Björnes magasin" som sändes 1987-2006. Förlagan utfördes av Norbert Tamas efter foten av Bo-Erik Gyberg och Anders Wiklund. Gravör var Piotr Naszarkowski. Valören, 5:50 kr, motsvarade inrikes brevporto.

Det än så länge näst sista frimärke som hedrar Astrid Lindgren är från 2007 och utgivet 100 år efter hennes födelse. Bakgrun-

den utgörs av ett foto, taget av Weine Lexius i samband med inspelningen av filmen "Pippi Långstrump". Själva blocket är formgivet av Gustav Mårtensson. På frimärket finns ett av Lars Sjöblom graverat porträtt av författaren efter ett foto av Reine Karlsson. På detta finns också två teckningar av Björn Berg. Formgivare var Ernst Jünger. Valören 11 kr, motsvarade utrikes brevporto.

Samma år utkom den åttonde frimärks-hyllningen av Astrid Lindgren, nämligen 2007 års julfrimärken. Dessa hade fem olika mo-

tiv, hämtade ur hennes böcker. Fyra av frimärkena baseras på teckningar av Ilon Wikland, medan det femte, ”Pippi bakar” är tecknat av Ingrid Vang Nyman. Formgivare var Olöf Baldursdottir. Frimärkena trycktes i offset.

Georg Stiernhielm

Georg Stiernhielm föddes som Göran Olofsson den 7 augusti 1598 i Vika socken i Dalarna.

Sin första undervisning fick han i Västerås skola varefter han 1619 skrevs in vid Uppsala universitet. Efter studier i Tyskland, bland annat vid Greifswalds universitet, återkom han 1624 till Uppsala. År 1626 kallades han av biskop Johannes Rudbeckius till lektor vid gymnasiet i Västerås, och kort därefter blev han av Gustav II Adolf utnämnd till ”läsemästare för Ridarhuset”.

År 1630 utnämndes han till assessor vid Dorpats hovrätt. Han adlades 1631 och tilldelades namnet Stiernhielm. Som förläning fick han Stjernlund och Vasula gods i Livland. Från 1639 blev han lantråd.

Han återvände till Stockholm 1658 och efter diverse förordnanden utsågs han 1667 till Antikvitetskollegiums förste styresman och såg som sådan sin ålderdom tryggad mot de penningbekymmer som följt honom livet igenom. Han dog i Stockholm den 22 april 1672.

Stiernhielm kallas ”den svenska skaldekonstens fader”. I likhet med andra humanister på den europeiska kontinenten skrev han på såväl sitt eget språk som på franska, latin och tyska.

De få dikter Stiernhielm skrev tillkom under en lång tid, 1620-1670. År 1668 kom första upplagan av Stiernhielms diktsamling, *Musæ Suetbizantes*, en titel som anspelar och gör anspråk på att sånggudinnorna diktat på svenska. Hans mest berömda poetiska arbete är den första dikten i samlingen, den på hexameter skrivna *Hercules*.

Posten gav ut ett frimärke till hans minne 1972, det vill säga 300 år efter hans bortgång. Valören var 85 öre, vilket då motsvarade utrikes brevporto. Förlaga till frimärksbilden är David Klöcker Ehrenstrahls målning av författaren från 1663. Formgivare var Jan Magnusson. Frimärket trycktes i rasterdjettryck i England.

Johan Olof Wallin

Johan Olof Wallin föddes den 15 oktober 1779 i Stora Tuna i Dalarna. Han studerade vid Faluns trivialskola, Västerås gymnasium och Uppsala universitet. Han fick högsta betyg som student i Uppsala 1799. Efter fyra års studier i Uppsala promoverades han till filosofie doktor och prästvigdes 1806.

Wallin befordrades 1809 till slottspastor vid Karlberg, teologie lektor vid Kungl. Krigsakademien samt till kyrkoherde i Solna. Han blev teologie doktor samma år och utnämndes 1812 till kyrkoherde i Adolf Fredriks församling i Stockholm. År 1818 befordrades han till pastor primarius och kyrkoherde vid Storkyrkoförsamlingen i Stock-

holm, där han stannade kvar till 1837, då han utsågs till ärkebiskop.

Redan under studieåren i Uppsala hade Wallin skrivit dikter. Han blev egentligen först känd av allmänheten 1805, då han av Svenska Akademien tilldelades inte mindre än tre pris på en gång, däribland det stora priset för sin lärodikt *Uppfostraren*. År 1808 mottog Wallin den största belöning som Svenska Akademien någonsin utdelat, 200 dukater, för *Sång i anledning av Gustaf den tredjes ärestods avtäckande*.

Wallin utnämndes 1811 till ledamot i kommittén för utarbetande av en ny psalmbok. I denna kommitté blev han snart den ledande. Eftersom Wallin inte var nöjd med det av kommittén 1814 framlagda förslaget, lade han 1816 fram sitt eget förslag, som med få ändringar stadfästes 1819. I 1819 års psalmbok svarade han för text/översättning/bearbetning av hela 286 olika av de 500 psalmerna. Till hans mest kända psalmer hör *Din klara sol går åter oppoch Var hälsad, sköna morgonstund*.

Wallin var 1810–1839 ledamot av Svenska Akademien och innehade där stol nr. 1. Han var också ledamot av Vitterhetsakademien, Musikaliska Akademien och Vetenskapsakademien. Wallin gick bort den 30 juni 1839 vid ett tillfälligt besök i Uppsala, dit han ännu inte hunnit flytta som ärkebiskop.

Johan Olof Wallin finns representerad på ett frimärke som gavs ut 1979. Det visar ett porträtt av Wallin, målat av Leonard Henrik Roos av Hjelmsäter 1823. Bakom honom finns en bild av psalmnummertavlan i Solna kyrka. Gravör var Majvor Franzén-Matthews. Valören, 4:50 kr, var bland annat avsedd för inrikes brevporto av tredje viktclassen, 100-250 gram.

Pär Lagerkvist

Pär Lagerkvist föddes den 23 maj 1891 och växte upp i Växjö. Han studerade i Uppsala 1911–1912 och vistades under långa

perioder i Danmark, Frankrike och Italien under 1910- och 1920-talen.

Lagerkvist har själv beskrivit sin bakgrund, den tankemässiga utvecklingen i tonåren och den ångest och oro denna skapade i romanen *Gäst hos verkligheten* (1925). I novellsamlingen *Onda sagor* (1924) ingår novellen *Far och jag* som även den har tydliga självbiografiska inslag.

Han debuterade med kortromanen *Människor* 1912, som han dock inte ville kännas vid senare. Här beskrivs den sekulariserade människans ofrånkomliga ångest inför en värld utan Gud. Detta återkommer som ett grundtema i flera av hans verk, till exempel i romanerna *Barabbas*, *Sibyllan* och *Abasverus död*. I *Bödeln* (1933) gestaltas onskans problematik i en medeltida miljö och återspeglar den då dagsaktuella brutaliteten. Boken var en av de skrifter som brändes av de tyska nazisterna 1933.

I det avbildade brevet till sekreteraren i ”Samfundet De Nio”, John Landquist, har författaren tackat för att han tilldelats samfundets stora pris 1928. Han vistades då i Rothenburg i södra Tyskland.

Pär Lagerkvist blev ledamot av Svenska Akademien 1940 på stol nr. 8, där han efterträdde Verner von Heidenstam. Han tilldelades Nobelpriset i litteratur 1951 och gick bort den 11 juli 1974.

Lagerkvist finns representerad på två frimärken från 1981 och 1990. På det första avbildas ett träsnitt av konstnären Sven

Ljungberg vilket illustrerar författarens självbiografi, *Gäst hos verkligheten*. Det visar hur Lagerkvist och hans far (som var järnvägsanställd) åker tralla vid Gemla. Frimärket är graverat av Martin Mörck. Det har valören 1:50 kr, motsvarande ekonomibrevsporto vid denna tid.

Det andra frimärket, från 1990, ingår i serien ”Nobelpristagare – litteratur”. Här avbildas Lagerkvist på ett foto som ställts till förfogande av Nobelstiftelsen. Förlagan är gjord av Ingalill Axelsson och Martin Mörck var gravör även denna gång. Valören, 3:80 kr, utgjorde utrikes brevporto.

Elin Wägner

Elin Matilda Elisabet Wägner föddes den 16 maj 1882 i Lund. Hon växte upp i Helsingborg och fick sitt första arbete som journalist på *Helsingborgs-Posten*. År 1907 började Wägner på *Iduns* redaktion i Stockholm och på *Dagens Nyheter*. Sina erfarenheter från tidningsbranschen utnyttjade hon i romanen *Pennskaftet* som kom ut i september 1910.

Åren 1910-1922 var hon gift med litteraturvetaren John Landquist. Efter skilsmässan från honom i januari 1922 flyttade Wägner till herrgården Fogelstad utanför Katrineholm som ägdes av Elisabeth Tamm. Där stannade Wägner under större delen av det året och här skrev hon romanen *Den namlösa*.

Mest känd har Wägner blivit för sitt engagemang för kvinnlig rösträtt och för att hon var med och grundade Rädda Barnen år 1919.

Hon blev ledamot av ”Samfundet De Nio” 1937 och av Svenska Akademien 1944. Här efterträdde hon filosofiprofessorn Hans Larsson på stol nr. 15.

En av John Landquists studiekamrater från åren i Uppsala var författaren Sigfrid Siwertz. Han och Wägner inledde ett förhållande 1925-1926, något hon inspirerades av i sina romaner *Genomskeådad* och *Hemlighetsfull* (1937/1938). Frågor om kvinnans särart tog Wägner upp i debattboken *Väckarklockan* från 1941.

Svenska Akademiens ständige sekreterare, Anders Österling, hade bett Wägner att skriva en monografi om Fredrika Bremer. Wägner satte igång med arbetet i början av 1948, men hon fick magcancer och gick bort den 7 januari 1949 i Rösås.

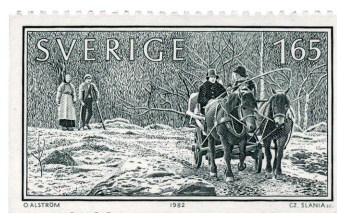
Posten hyllade henne 1982 med ett frimärke 100 år efter födelsen. Då utgavs ett frimärke i valören 1:35, föreningsportot vid denna tid, med motiv från Sigrid Derkerts väggutsmyckning på tunnelbanestationen Östermalmstorg. Här finns både texten ”Väckarklockan” och Wägners ansikte. Gravör var Majvor Franzén-Matthews.

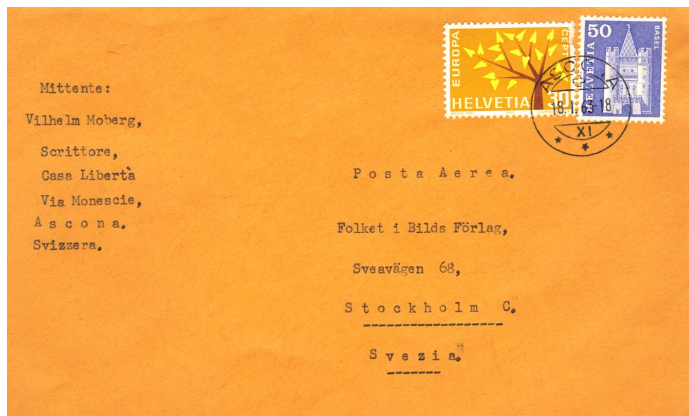
Vilhelm Moberg

Karl Artur Vilhelm Moberg föddes den

20 augusti 1898 i Moshultamåla i Algutsboda socken i Småland. Familjen flyttade 1907 till moderns barndomshem, en mindre gård i byn Duvemåla i Ljuders socken. Under första världskriget studerade Moberg vid folkhögskolan i Grimslöv. Sedan försörjde han sig som skogsarbetare innan han började vid Katrineholms praktiska läroverk. Moberg flyttade till Stockholm 1929 där han bodde under återstoden av sitt liv, förutom i Roslagen.

Med romanen *Raskens* från 1926 fick Moberg sitt genombrott som romanförfattare. Han skrev också flera historiska romaner

som utspelas i Småland. *Mans kvinna* från 1933 handlar om Märnit, som är gift med bonden Påvel men älskar grannen Håkan. Den historiska romanen *Rid i natt!* från 1941 brukar tolkas som Mobergs engagemang mot nazismen och hans kritik av de svenska eftergifterna till Tyskland under andra världskriget. År 1944 publicerades den 800 sidor långa *Soldat med brutet gevär*, en roman med självbiografisk bakgrund.

Mobergs mest kända verk är ”Utvandrarserien” från 1949-1959, som beskriver en grupp människor som emigrerade från södra Småland till Minnesota i USA i mitten av 1800-talet. Han skrev också dramatik; till hans mest kända dramer hör *Änkeman Jarl* och *Vår ofödde son*.

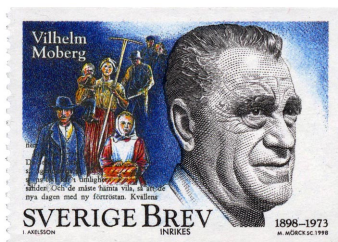
Flera av Mobergs böcker filmatiserades: *Rid i natt* blev en succé både hos publiken och hos kritikerna, liksom *Utvandrarna*.

Vilhelm Moberg vistades i början av 1960-talet i Schweiz och Italien. Detta kuvert med porto, motsvarande andra viktclassen, har innehållit artiklar som Moberg skickat till *Folket i Bild* från Ascona i Italien 1963.

Moberg är också känd som republikan och samhällsdebattör för sina många inlägg i dagspressen. Han hade emellertid under de sista åren av sitt liv svårt att skriva, vilket kan ha lett till den depression som orsakade hans död. Han dränkte sig på kvällen den 8 augusti 1973 utanför sitt hus i Söderäng på Vaddö i Roslagen.

Posten hyllade Vilhelm Moberg med frimärken vid två tillfällen, 1982 och 1998. I

serien ”Leva tillsammans” från 1982 är ett av frimärksmotiven hämtat från filmen *Utvandrarna*, baserad på författarens böcker. Fotograf var Ove Alström och Czeslaw Slania gravör. Valören, 1:65 kr, motsvarade inrikes och nordiskt brevporto.

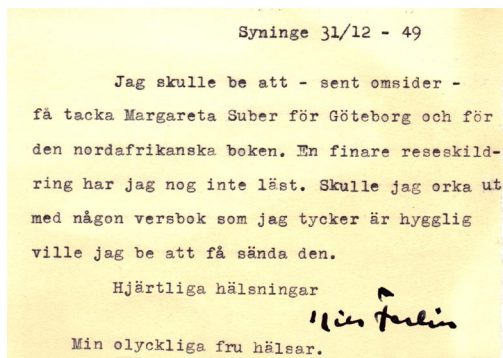
Det andra frimärket utkom på 100-årsdagen av Mobergs födelse. Det har beteckningen ”Inrikes brev” och kan alltså användas som brevporto även i framtiden. Formgivare var Ingalill Axelsson som utgått från en bild från filmen *Utvandrarna* framför en text ur boken samt ett foto av författaren (fotograf okänd). Gravör var Martin Mörck.

Nils Ferlin

Nils Johan Einar Ferlin föddes den 11 december 1898 i Karlstad och växte upp i Filipstad. Han tog realexamen våren 1914. År 1915 kom han till Stockholm där han genom sin morbror fick en elevplats på skolskeppet Abraham Rydberg.

I slutet av 1920-talet började Ferlin att skriva dikter. Den 10 december 1929 skrev han kontrakt med Bonniers förlag, och den första diktsamlingen *En döddansares visor* låg ute i bokhandeln den 8 april 1930. År 1933 kom nästa diktsamling som hade titeln *Barfotabarn*.

Detta tackkort skrev Nils Ferlin 1949 från sin bostad i Syninge i Roslagen. Han tackar Margareta Suber för en reseskildring, *Med Bellina i Nordafrika*, som hon skickat honom i julkapp.

År 1948 fyllde Nils Ferlin 50 år och det firades med en stor litteraturfest och diktarhyllning. Ferlin tilldelades Samfundet De Nios stora pris 1950. År 1955 fick Ferlin ett av Sveriges finaste lyrikpris, Svenska Akademiens Bellmanspris. Den sista diktsamlingen som Ferlin själv gav ut var *Från mitt ekorrhjul*. Till hans mest omtyckta dikter hör *När skönbeten kom till byn*, *En valsmelodi* och *Får jag lämna några blommor*, samtliga tonsatta av Lille Bror Söderlundh.

Det sista året av sitt liv tillbringade Ferlin på sjukhus. Han hade drabbats av ett slaganfall som gjorde honom delvis förlamad men han återfick talförmågan. Hösten 1961 försämrades hans tillstånd hastigt och han avled den 21 oktober.

År 1983 hyllade Posten diktaren med ett frimärke i valören 6 kr. Detta var en högvalör som inte kunde användas till någon särskild portosats. Förlagan utgjordes av ett foto, taget av K. Bergengren, av Karl Göte Bejemarks staty av Ferlin, uppsatt i Filipstad 1975. Gravör var Arne Wallhorn.

Hjalmar Bergman

Hjalmar Fredrik Elgérus Bergman föddes den 19 september 1883 i Örebro. I skolan var han mycket ensam och mobbades för sin fetmas skull. Detta påverkade honom och hans mentala hälsa och satte spår genom hela livet.

År 1910 fick han sitt genombrott med romanen *Hans nåds testamente*. I och med detta verk introducerades också vad som kallas hans Bergslagsromaner, till vilka också *Vi Bookar*, *Krokar och Rotbar* (1912) och *Loewenhistorier* (1913) hör. Även *Markurells i Wadköping* från 1919 räknas till denna grupp av romaner. Boken blev genast mycket populär och dramatiserades snart.

Under 1920-talet började han missbruka droger och alkohol. Trots det fortsatte den litterära produktionen: *Farmor och Vår Herre* (1921), *Jag, Ljung och Medardus* (1923), *Chefen fru Ingeborg* (1924), *Flickan i frack* (1925) och *Kerrmans i Paradiset* (1927). Han intresserade sig mycket för filmmediet och skrev i samarbete med regissören Victor Sjöström mycket för film. År 1919 filmatiserades *Hans nåds testamente* och 1924 tillbringade Bergman fyra månader i Hollywood.

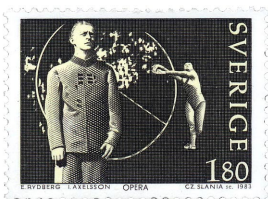
Det var genom filmen Bergman lärde känna skådespelaren Gösta Ekman d.ä. som han umgicks mycket med under sina sista år. Det var också till Ekman han dedicerade sin sista roman, *Clownen Jac* (1930), till vilken skådespelaren delvis varit en förebild, samtidigt som romanen har självbiografiska drag. Hjalmar Bergman dog på nyåret 1931 i Berlin, förmodligen av en kombination av morfin och alkohol.

Ett hundra år efter författarens födelse gav Posten ut två frimärken för att hedra hans minne. Båda har valören 1:80 kr, det vill säga inrikes och nordiskt brevporto. På det ena finns ett foto av Bergman, taget av Ferdinand Flodin. På det andra finns en affisch av Nisse Skoog, föreställande *Clownen Jac*, inför dramatiseringen på Östgötateatern. Gravör var i båda fallen Martin Mörck.

Harry Martinson

Harry Edmund Martinson föddes den 6 maj 1904 i Jämshög där han gick sex år i folkskola. Han arbetade en tid på fabriek men gick vid 16 års ålder till sjöss och seglade jorden runt, bland annat till Brasilien och Indien, men måste på grund av en lungsjukdom gå i land för gott år 1927. Både under sjömansåren och efteråt gick han tidvis på luffen. Erfarenheterna som sjöman och luffare satte spår i hans författarskap.

Martinson slog igenom i början av 1930-talet med diktsamlingen *Nomad*. Han uppskattades av både kritiker och läsare för prosaböcker som *Resor utan mål* och *Kap farväl* och för den självbiografiska romanen *Nässlorna blommar*.

År 1956 utkom hans kritikerrosade dikt-epos *Aniara*. Eposet ligger till grund för operan med samma namn som 1959 premiärvisades på Operan med libretto av Erik Lindegren och dekor av Sven Erixson.

Martinson tilldelades 1974 Nobelpriset i litteratur tillsammans med Eyvind Johnson. Han hade då suttit på stol nr. 15 i Svenska Akademien sedan 1949. Det med tiden hårda bemötandet från delar av kritikerkåren, bland annat för att han själv var medlem av Akademien då han tilldelades Nobelpriset, jämte hans egen känslighet, ledde till att han slutligen tog sitt liv den 11 februari 1978 i Stockholm.

Harry Martinson uppmärksammades av Posten första gången 1983, då man gav ut serien "Musik i Sverige". På ett av frimärkena med valören 1:80 kr, dåvarande inrikes och nordiskt brevporto, visas ett foto av E. Rydberg. Detta är taget vid premiären av operan *Aniara*, baserad på Martinsons dikt-epos. Gravör var Czeslaw Slania.

Tjugo år efter det att Martinson fick nobelpriset gav Posten ut en frimärksserie med de svenska nobelpristagarna 1951 och 1974. Martinsonfrimärket med valören 6:50 kr, portot för brev till utomeuropa, visar författarens foto mot en bakgrund av boken *Vägen till Klockrike*. Inga-Karin Eriksson var formgivare och Czeslaw Slania graverade.

Birger Sjöberg

Birger Sjöberg föddes den 6 december 1885 i Vänersborg. I skolan gick det inte så bra för honom, men han lyckades få plats som lärling utan lön i en fotoateljé 1899-1900. År 1900

lämnade han Vänersborg och begav sig till Stockholm. Där arbetade Sjöberg som guldsmedslärling och sedan som affärsbiträde. Han stannade dock inte länge, utan återvände redan 1901 till Vänersborg, där han i maj 1903 fick plats, även denna gång som affärsbiträde.

År 1906 återvände han till Stockholm. I *Stockholms Dagblad* publicerade han sina första dikter om Frida. Sjöberg fick sedan anställning på *Helsingborgs-Posten*. I Skåne framfördes hans dikter och visor främst i privata

sällskap, sedan han blivit redaktionssekreterare. Efter båda föräldrarnas död flyttade Sjöberg år 1918 till Ramlösa. År 1921 skaffade han Villa Daghill, som skulle bli hans hem under återstoden av livet.

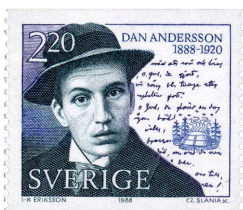
År 1922 utkom debutboken, *Fridas bok*. En kort tid turnerade Sjöberg som vissångare, men hans scenskräck satte snart stopp för detta. 1924 kom hans romandebut, *Kvartetten som sprängdes*, som blev en stor succé. Sjöbergs ångest och rädsla uttryckte han i *Kriser och kransarsom* dock fick ett sämre mottagande. I slutet av april 1929 tilldelades han Samfundet De Nios stora pris, men låg då medvetlös och nåddes inte av meddelandet. Han avled av dubbelsidig lunginflammation på Växjö Stadshotell den 30 april 1929.

Posten uppmärksammade Birger Sjöberg med ett frimärke som kom ut 1985. Valören var 4 kr, vilket utgjorde inrikes och nordiskt brevporto vid denna tid. På frimärket, formgivet av Eva Jern, ses visdiktaren på ett foto, taget av Albert Wilhelm Rahm. Gravör var Majvor Franzén-Matthews.

Dan Andersson

Daniel ”Dan” Andersson föddes den 6 april 1888 i skolhuset i Skattlösberg i Dalarna. Redan som femåring lärde han sig att läsa. Han lärde sig själv engelska, liksom att spela fiol. Vid 14 års ålder tog han tåget till Göteborg, båten till Grimsby, tåget till Liverpool, båten till New York och slutligen tåget till Minnesota, till sin fasters farm i Forest Lake, norr om Minneapolis.

Under åren 1914–1915 studerade Dan Andersson vid Brunnsviks folkhögskola. Från denna tid verkade han som författare, skrev dikter och visor om bland annat sin hembygd. Till hans främsta tolkare hör Gunde Johansson och Thorstein Bergman, men han tonsatte själv även några av sina dikter – de kanske mest kända är *Till min syster* och *Jungman Jansson*. Han behärskade både

dragspel och fiol. Dan Andersson var medarbetare i *Ny Tid* i Göteborg 1917–1918 och översatte dessutom texter, skrivna av Rudyard Kipling och Charles Baudelaire, till svenska.

Dan Andersson omkom på hotell Hellman i Stockholm den 16 september 1920, där han befann sig för att söka arbete på tidningen *Social-Demokraten*. Hotellpersonalen hade rökt med vätecyanid mot väggglössen och inte vädrat enligt föreskrifterna.

Posten hyllade Dan Andersson med två frimärken 1988, hundra år efter hans födelse. Båda hade valören 2:20 kr, dvs. inrikes och nordiskt brevporto. På det ena finns ett foto av diktaren framför ett handskrivet manus och på det andra ett foto från Finnmarken, hans hembygd. Fotograf var Konrad Öberg. Förlagorna gjordes av Inga-Karin Eriksson och Czeslaw Slania graverade.

Moa Martinson

Moa Martinson, egentligen Helga Maria Swartz, föddes den 2 november 1890 nära Linköping. Hennes mor var en 19-årig ogift piga som blev tvungen att lämna sin dotter hos sina föräldrar.

Moa började skriva redan i 12-årsåldern. Hon var också mycket politiskt intresserad och 1922 fick hon sin första insändare publicerad i tidningen *Arbetaren*. År 1927 började hon skriva artiklar om situationen för arbetarkvinnorna i feministernas tidning *Tidevarvet*, där Elin Wägner var redaktör. Det var här hon började använda signaturen *Moa*.

Med hjälp av Elin Wägner kunde Martinson börja på en kurs i maskinskrivning och

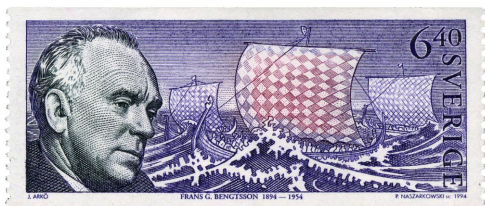

skrev sin första bok, *Kvinnor och äppelträd*. Hon skickade manuset till olika bokförlag men blev refuserad ända till år 1933. Hennes mest kända verk är den självbiografiska trilogin: *Mor gifter sig*, *Kyrkbröllop* och *Kungens rosor*. Romansviten bygger delvis på följetongen *Pigmamma* som hon skrev 1928-1929 för tidskriften *Brand*. Bland hennes senare verk märks de historiska romanerna om bondeliv i Östergötland, *Vägen under stjärnorna* och *Brandliljor*.

År 1928 träffade hon Harry Martinson som hon gifte sig med år 1929. De bodde kvar på torpet i Sorunda, dit Moa hade flyttat redan 1919, då hon väntade sitt första barn. Under 1930-talet, när också Harry levde och utvecklade sitt författarskap där, blev torpet en omtyckt mötesplats för tidens unga författare. Torpet står än idag kvar i det skick Moa lämnade det vid sin död den 5 augusti 1964.

Posten uppmärksammade 1990 Moa Martinson med två frimärken 100 år efter hennes födelse. Båda är i valören 2:50 kr, inrikes och nordiskt brevporto. På det ena frimärket finns en teckning av Moa Martinson, utförd av formgivaren Eva Jern. På det andra tecknar hon två situationer som återges i debutboken. Gravör var Zlatko Jakus.

Frans G. Bengtsson

Frans Gunnar Bengtsson föddes den 4 oktober 1894 på godset Rössjöholm i Tåssjö utanför Ängelholm, där hans far arbetade

som förvaltare. År 1920 tog han filosofie kandidatexamen vid Lunds universitet och 1931 blev han fil. lic. i litteraturhistoria med poetik.

Bengtsson började sin författarbana som poet och gav 1923 ut sin första diktsamling, *Tärningskast*, som fick ett positivt mottagande av kritikerna. Det gällde dock inte i samma utsträckning hans nästa diktsamling, *Legenden om Babel*. Därefter ägnade han sig främst åt essäer. Hans omfattande historiska och litterära kunskaper bidrog tillsammans med en elegant språkbehandling till att göra såväl hans essäer som berättelser mycket läsvärda. Bengtsson har även gjort åtskilliga översättningar, till exempel av John Miltons *Paradise Lost*.

Bengtsson är mest känd för romanen *Röde Orm*, som utspelas under vikingatiden. Den gavs ut i två delar, 1941 och 1945. I SVT:s program "Röda Rummet" framröstades den år 1998 till 1900-talets tredje mest betydelsefulla svenska bok, efter Vilhelm Mobergs utvandrarsvit och Harry Martinsons *Aniara*. Bengtsson gick bort den 19 december 1954 i Ribbingsfors i Gullspångs kommun.

År 1994 hyllades Bengtsson av Posten 100 år efter födelsen med ett frimärke i valören 6:40 kr, dvs. dubbelt inrikes och nordiskt brevporto. På frimärket finns en bild av författaren i högerprofil mot en bakgrund av vikingaskepp på ett upprört hav. Förlagan gjordes av konstnären Jordi Arkö och Piotr Naszarkowski graverade.

Eyvind Johnson

Olof Edvin "Eyvind" Verner Johnson föddes den 29 juli 1900 i Svartbjörnsbyn i Norrbotten. Som 14-åring lämnade han hemmet och livnärde

sig genom att bland annat arbeta som biografvaktmästare, flottare och sågverksarbetare. År 1919 kom han till Stockholm som socialistisk agitator och skrev artiklar för vänsterpressen. Därefter for han till Paris och

Berlin för studier. Johnson debuterade 1924 med novellsamlingen *De fyra främlingarna*.

Ett av Johnsons mest kända verk är *Romanen om Olof*, en delvis självbiografisk romansvit i fyra delar som utkom 1934–1937. Jan Troell har filmatiserat verket under titeln *Här bar du ditt liv*.

År 1946 gav Johnson ut romanen *Strändernas svall*, där han återberättar historien om hur Odysseus återvänder hem efter Trojanska kriget. Också romanen *Drömmar om rosor och eld* från 1949 visade på Johnsons engagemang för äldre historia. Boken beskriver kättarprocesser i Frankrike under Richelieus tid, men kan också läsas som en allegori över skådeprocesserna i Sovjetunionen. I *Hans nådes tid* från 1960 går Johnson tillbaka till Karl den stores tid.

Eyvind Johnson erhöll Nobelpriset i litteratur 1974 tillsammans med Harry Martinson. Han var ledamot av Svenska Akademien på stol nr. 11 från 1957 och gick bort i Stockholm den 25 augusti 1976.

Posten hyllade år 1994 Eyvind Johnson med ett frimärke i valören 5:50 kr, avsett för brevporto till Europa. På frimärket ses författarens fotografi mot en bakgrund av en sida ur *Strändernas svall*. Förlagan gjordes av Inga-Karin Eriksson och Czeslaw Slania graverade.

Fritiof Nilsson Piraten

Nils Fritiof Adam Nilsson föddes den 4 december 1895 i Vollsjö i Skåne. Han växte upp i Vollsjö där hans far var stins, tog studentexamen som privatist i Kristianstad och utbildade sig till jurist vid Lunds universitet 1914–1918.

Nilsson arbetade på advokatbyrå i Stockholm 1919–1921 och som advokat i Tranås 1921–1931. Tiden i Tranås blev den verkliga startpunkten för Piratens litterära bana. Efter debuten 1932 med *Bombi Bitt och jag*, som blev en stor succé, och med *Bock i Örtagård*

1933, som befäste hans rykte, blev Piraten författare på heltid. Med Tora Hallgren, sin hustru sedan 1935, flyttade han till Kivik 1936.

Till hans främsta verk hör novellsamlingen *Smäländsk tragedi*, som kom ut 1936, romanen *Bokhandlaren som slutade bada*, 1937 (som filmatiserades 1969), novellsamlingen *Historier från Färs*, 1940 samt romanen *Tre terminer*, 1943. Den senare blev dramatiserad för TV.

Från början av 1950-talet blev Piratens litterära produktion sparsammare och det mesta som trycktes var publicerat eller i varje fall skrivet tidigare. År 1956 flyttade Piraten till en ”vinterlägenhet” i Malmö, men han fortsatte att tillbringa somrarna med frun i Kivik. Han gick bort den 31 januari 1972.

Posten hyllade 1995 Piraten med ett frimärke i valören 3:70 kr, det vill säga inrikes och nordiskt brevporto vid denna tid. På frimärket finns ett porträtt av Piraten efter ett foto, taget av Sven Erik Sjöberg. I bakgrunden finns den första sidan i debutboken *Bombi Bitt och jag* samt författarens namnteckning. Förlagan gjordes av Eva Lena Johansson och gravör var Lars Sjöblom.

Ellen Key

Ellen Karolina Sofia Key föddes den 11 december 1849 på Sundsholms säteri utanför Västervik. Hon var dotter till politikern Emil Key (1822–1892). Ellen Key fick undervisning i hemmet av guvernanter innan hon började på flickskola i Stockholm. Redan i unga år blev hon sin fars sekreterare.

Ellen Key var författare och pedagog. Som författare gav hon bland annat ut en biografi över sin far, feministiska artiklar, böcker om folkbildning och arbetarrörelsen samt författaranalyser. Hennes mest omtalade verk är *Barnets århundrade* (1900) som

översatts till 26 språk och ger Keys synpunkter på skola och uppfostran samt *Missbrukad kvinnokraft* (1896).

Ellen Key var en av sin tids mest kända författare, även utanför Sveriges gränser. Hennes kontakter med August Strindberg gick med tiden över i en ömsesidig bitter fiendskap, manifesterad bland annat i Strindbergs roman "Svarta fanor", där Ellen Key framställdes under namnet "Hanna Paj" som en intrigerande och osympatisk person.

Karin K. W.
STRAND, ALVÅSTRA 11/12 1916
I sin utmärkt vilja skulle skona sig att Spannerup skulle räddas. En Spannerup. Det var Trästan: det räddas av Spannerup och strai det så, ska det stå kvar! Du är väl var att tillhåll. Förhoppans att sända mig ut snuggt exemplar av Ulfspården du ut jag bara fick. Ellen Key, är du i 2 stid byd!

BREVKORT
Redaktionen
H. Hen Kent Wählin,
Ord och Bild,
Stockholm
315

Ellen Keys hem Strand på sydslutningen av Omberg vid Vättern byggdes 1910-1911. Här umgicks hon med den tidens kulturpersonligheter och författade sina många inlägg i tidskrifter. Ett exempel på detta är det avbildade brevkortet med hennes eget tilltryck på baksidan. Kortet är skrivet till Karl Wählin, redaktören för *Ord och Bild* och avser korrekturändringar till en artikel i tidskriften. Hon bodde på Strand fram till sin död den 25 april 1926.

Posten hyllade Ellen Key och hennes samtida, Kerstin Hesselgren, en av de första kvinnorna i riksdagen, med ett frimärke som gavs ut 1998. Här visas kvinnornas porträtt mot en fond av Riksdagshuset. Förlagan är teck-

nad av Olle Frankzén och frimärket har graverats av Lars Sjööblom. Det har beteckningen "Brev" och är alltså avsett för inrikes brevporto.

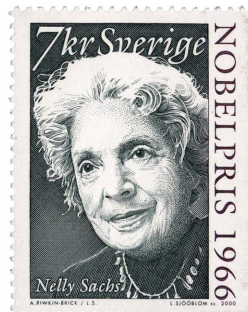
Nelly Sachs

Leonie ("Nelly") Sachs föddes i Berlin den 10 december 1891. Hon debuterade 1921 med boken *Legenden und Erzählungen* (Legender och Berättelser). Hon hade influerats av Selma Lagerlöfs *Gösta Berlings sagas* som hon fått i present femton år tidigare.

Under åren före krigsutbrottet blev det allt svårare för Nelly Sachs – som var av judisk börd – att verka i Tyskland. Hennes väninna, Gudrun Dähnert, besökte Sverige sommaren 1939 och for då också till Selma Lagerlöf på Mårbacka. Lagerlöf lovade att hjälpa till så att Nelly Sachs och hennes mamma kunde emigrera till Sverige i maj 1940. Då hade även prins Eugén lovat att stödja henne genom att skriva på ett intyg som den svenska staten krävde för att släppa in flyktingar. Intyget innehöll bland annat en försäkran att undertecknarna garanterade ett belopp av 100 kr per person och månad under vistelsen i Sverige.

Nelly Sachs och hennes mamma flyttade i oktober 1941 in i den judiska församlingens hus på Bergsundsstrand på Södermalm i Stockholm. Här bodde hon sedan under hela sitt återstående liv, först tillsammans med mamman och efter hennes död 1950 som ensamstående. År 1952 blev hon svensk medborgare.

Sachs har skrivit sina verk på tyska. Merparten utgörs av poesi. Hennes första diktsamlingar efter krigsåren var *In den Wohnungen des Todes* (I dödens våningar) vilken utkom 1946 och *Sternverdunkelung* (Stjärnförmörkelse) 1948. I dessa uttryckte hon sin sorg över de många av judisk härkomst som dog under Förintelsen. År 1966 tilldelades hon

Nobelpriset i litteratur, tillsammans med Josef Agnon.

Nelly Sachs led av upprepade depressioner och tillbringade ett par år på dåvarande mentalsjukhuset Beckomberga mot slutet av sitt liv. Hon avled i Stockholm den 12 maj 1970.

Posten hyllade Nelly Sachs med ett frimärke som gavs ut år 2000. Valören är 7 kr och avsedd för brevporto inom Europa. På frimärket har formgivaren Lars Sjööblom tecknat författarens porträtt efter ett foto av Anna Riwkin-Brick. Sjööblom har också graverat frimärket.

Ivar Lo-Johansson

Ivar Lo-Johansson (folkbokförd som Karl Ivar Loe) föddes den 23 februari 1901 i Ösmo. Han drömde tidigt om att bli författare eller journalist men provade som

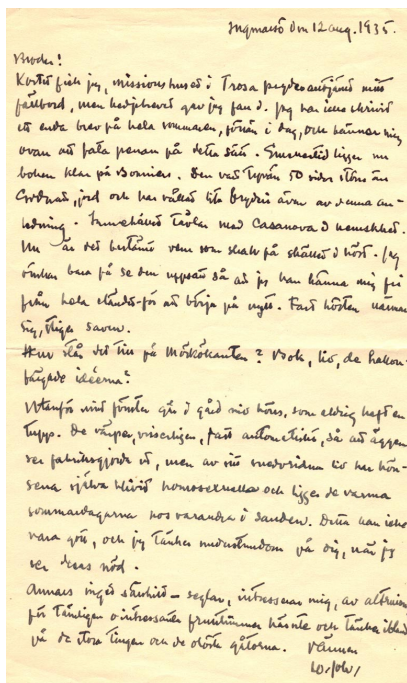
ung på flera olika yrken, bland annat gårdsfarihandlare, stensättare och skulptör. Mot slutet av 1920-talet gjorde han en serie reportageresor utomlands, bland annat till Ungern och Frankrike.

Under 1930-talet blev han en av de mest uppmärksammade och lästa proletärförfattarna i Sverige. Han umgicks i kretsen kring Klarabohemerna. Statarsystemet hade börjat minska i omfattning, men Lo-Johanssons arbete, både genom att belysa det litterärt i böckerna *Statarna* (1936-1937) och *Jordproletärerna* (1941) och genom direkt agitation, bidrog till att det avskaffades år 1945.

Under några år levde han tillsammans med författaren Sara Lidman; Lo-Johansson har berättat om denna tid och deras kärlek och skiljaktigheter i den postumt utgivna romanen *Blå Jungfrun*. En serie självbiografiska böcker börjar 1951 med *Analfabeten* - titeln syftar på hans far - och avslutas med *Proletärförfattaren*, som kom ut 1960.

Det avbildade brevet har Lo-Johansson skrivit till författaren Gustaf Rune Eriks, från

sin dåvarande sommarbostad på Ingmarsö i augusti 1935. Han berättar i brevet bland annat om sin senaste roman, *Kungsgatan*: "Innehållet tävlar med Casanova i hemskhet".

Flera av hans böcker har filmats, bland annat *Tuppen*, som bygger på novellen *Kvinnofabriken* från novellsamlingen *Lastbara berättelser*. Romanen *Godnatt jord* från 1933, som handlar om ett statarliv på en gård i Södermanland, filmatiserades som TV-serie med Keve Hjelm som regissör. *Bara en mor* från 1939 blev filmad av Alf Sjöberg 1949.

Ivar Lo-Johansson gick bort i Stockholm den 11 april 1990. År 2001 gav Posten ut två frimärken för inrikes brev till 100-årsminnet av hans födelse. På det ena finns författarens porträtt efter ett foto av Mauritz Edström mot en fond av Riddarfjärden efter en teckning av Martin Mörck. På det andra står författaren framför det sista statarlasst 1945 efter en teckning av Svenolof Ehrén och ett foto av Gunnar Lundh. Båda frimärkena graverades av Martin Mörck.

Olof von Dalin

Olof von Dalin föddes i Vinbergs prästgård i Halland den 29 augusti 1708. Vid 13 års ålder sändes han till Lund där läkaren Kilian Stobæus och filosofen Andreas Rydelius tog hand om honom. Efter att först ha studerat medicin ägnade han sig åt humaniora med Rydelius som handledare.

År 1727 kom Dalin till Stockholm, där han på Rydelius' rekommendation anställdes som informator hos kammarrådet Claes Rålamb. År 1731 blev Dalin extraordinarie kanslist i Riksarkivet, och 1732 fick han kanslisttjänst vid Kanslikollegium. En del av sin fritid använde han vid denna tid till historisk forskning.

I december 1732 utkom anonymt hos boktryckaren B. Schneider första numret av *Then Swänksa Argus*, Dalins moralisk-satiriska veckotidskrift. I mars 1733 blev tidningen trots sin försiktighet förbjuden av Kanslikollegium med anledning av angrepp mot religionen, staten och allmänna sedligheten. Förbudet upphävdes fyra dagar senare av kanslipresidenten Arvid Horn, möjligen efter påverkan från hovet – drottning Ulrika Eleonora uppskattade tidskriften.

Efter hemkomsten från ett halvårs vistelse i Paris sommaren 1740 fortsatte Dalin att författa och gav samma år ut den politiskt-historiska *Sagan om hästen*, som skildrar Sveriges öden sedan Kalmarunionens dagar. Sverige framställs som en häst, den stackars Grälle, vars olika ryttare utgörs av de svenska kungarna. Dalin adlades 1751, blev rikhistoriograf 1755 och utnämndes till hovkansler 1763. Han avled på Drottningholm den 12 augusti 1763.

Posten gav år 2008 – till minne av Olof von Dalins födelse 300 år tidigare – ut två frimärken som erinrade om hans två mest kända verk, *Sagan om hästen* och *Then Swänksa Argus*. På bägge frimärkena har formgivaren, Theodor Jikander, utgått från foton ur bo-

ken respektive tidskriften, tagna av Hans Lindahl på Kungl. Biblioteket. Gravör var Piotr Naszarkowski. Valören var 11 kr, dvs. motsvarade utrikes brevporto.

Per Wahlöo och Maj Sjöwall

Per Fredrik Wahlöo (1926-1975) var författare, journalist och översättare. Han arbetade som journalist på *Sydsvenska Dagbladet* och *Kvällsposten* i Malmö 1947-1953. Därefter flyttade han till Stockholm och arbetade bland annat på *Veckorevyn* och *Folket i Bild*.

Wahlöös första bok, *Himmelsgeten*, kom ut 1959. I tät följd kom så *Vinden och regnet* 1961, *Lastbilen* 1962, *Uppdraget* 1963, *Det växer inga rosor på Odenplan* 1964 och *Mord på 31:a våningen* 1964. Därefter kom *Generalerna* 1965 och *Stålsprånget* 1968.

Maj Sjöwall (f. 1935) är, även hon, författare, journalist och översättare. Från 1963 sammanbodde hon med Wahlöo. Tillsammans gav de ut tio kriminalromaner under åren 1965-1975. Flera av dem har filmats; den mest kritikerrosade är *Mannen på taket* med Carl Gustaf Lindstedt i huvudrollen som kriminalkommissarien Martin Beck. Den är baserad på den sjunde boken i serien, *Den vedervärdige mannen från Sjölfe*.

Frimärket, avsett för inrikes brevporto, som illustrerar deras polisromaner, har formgivits av Johan Petterson och graverats av Martin Mörck. Mellan fotona av författarna,

från Skånereportage, finns en polishelikopter, som associerar till den spektakulära helikopterstörtningen på Odenplan i *Mannen på taket*. Bilden är dock inte hämtad från filmen utan tagen av Leif R. Jansson.

Frimärket ingår i en serie om fem frimärken, ”Romaner om brott” som gavs ut 2010. I denna finns några motiv som återkommer på flera frimärken. Det gäller bland annat fingeravtrycken, som fotograferats av Nils-Johan Noren Lind och skotthålmönstren som designats av Yiorgios Karahalas. Klubban och handklovarna är hämtade från I dream stock/Masterfile/Scanpix.

Henning Mankell

Henning Georg Mankell föddes den 3 februari 1948 i Stockholm. Mankell hade redan som ung en ambition att bli författare, men han hade också ett intresse för teatern. Han gjorde sin första professionella teateruppsättning 1969 och var i början av 1970-talet med om att starta en ny länsteater i Dalarna. Mankell var i ungdomen politiskt engagerad i den vänsterradikala 68-rörelsen och deltog bland annat i protesterna mot Vietnamkriget, Portugals kolonialkrig i Afrika och mot apartheidregimen i Sydafrika.

Mankell debuterade 1973 med romanen *Bergsprängaren*. Hans första kriminalroman, *Leopardens öga*, om kriminalkommissarie Kurt Wallander vid Ystadspolisens, kom 1990. Fram till 1998 gav han ut en polisroman per år. De allra flesta har filmats med Rolf Lassgård i rollen som Kurt Wallander 1994-2007 och Krister Henrikson 2005-2009. De har även filmats i en engelsk version med Kenneth Branagh i huvudrollen.

I frimärksserien, ”Romaner om brott” finns ett frimärke som erinrar om Wallanderromanerna. Mankell avbildas här på ett foto,

taget av Claudio Bresciano; en bild av en död man är tagen av Håkan Elofsson. Formgivare var Johan Petterson och gravör Piotr Naszarkowski.

Liza Marklund

Eva Elisabeth Marklund föddes den 9 september 1962 i Pålmark utanför Piteå. Liza Marklund gick journalistlinjen på Kalix folkhögskola. Därefter arbetade hon som reporter på *Norrbottens-Kuriren* och sedan på *Norrländska Socialdemokraten*. Som 24-åring fick hon jobb på *Aftonbladet* och flyttade från Luleå till Stockholm, för att senare fortsätta till *Expressen*. Hon var med om att starta tidningen *Metro* och arbetade på TV4.

Efter flera år som journalist debuterade Liza Marklund som författare 1995 med boken *Gömda*, skriven tillsammans med Maria Eriksson. 1998 gav hon ut sin första kriminalroman, *Sprängaren*. *Sprängaren* gavs ut på ett litet förlag, Ordupplaget, och kom att bli en av de mest sålda böckerna i Sverige någonsin och har kallats nittonhundratalets bästsäljare. Den belönades med Polonipriset. Liza Marklund fick också Svenska Deckarakademiens debutantpris.

Efter *Sprängaren* har Liza Marklund publicerat ytterligare sju polisromaner med kvällstidningsjournalisten Annika Bengtzon i huvudrollen. Böckerna har sålt i sammanlagt 9 miljoner exemplar och är översatta till 30 språk. Två romaner, *Sprängaren* och *Paradiset*, har filmatiserats av Colin Nutley med Helena Bergström i huvudrollen.

Det tredje frimärket i ”Romaner om brott” uppmärksammar Liza Marklund. Porträttbilden är tagen av Fredrik Persson och polisbilsbilden av Stefan Söderström. Formgivare var Johan Petterson och gravör Lars Sjööblom.

Håkan Nesser

Sven Håkan Nesser föddes den 21 februari 1950 i Kumla. Efter studier i realskolan i Kumla och gymnasiet i Hallsberg började Nesser studera vid Uppsala universitet. Efter flera kurser i humanistiska ämnen gick han på Lärarhögskolan och blev adjunkt i svenska och engelska 1974. Efter en kortare anställning i Märsta blev han 1979 lärare på Tunabergsskolan i Uppsala, där han verkade fram tills att han 1998 blev författare på heltid.

Nesser har haft stor framgång med sina kriminalromaner om kommissarie Van Veeteren, sedermera bokhandlare i den fiktiva staden Maardam. Några av dessa har titlarna *Kommissarieten och tystnaden* (1997), *Münsters fall* (1998) och *Carambole* (1999). Samtliga har filmats 2005-2006.

I Nessers romaner om kriminalkommissarie Gunnar Barbarotti utspelar sig handlingen i den fiktiva staden Kymlinge. I första boken, *Människa utan bund*, framgår det att Kymlinge har ungefär 70.000 invånare och ligger någonstans i Västsverige, men uppvisar samtidigt vissa likheter med Nessers hemstad Kumla.

I frimärksserien ”Romaner om brott” finns ett frimärke som uppmärksammar Håkan Nessers kriminalromaner. Nessers porträttbild är tagen av Chris Maluszinski. Fotot av pistolen är hämtat från Matton bildbyrå. Formgivare var Johan Petterson och gravör Piotr Naszarkowski.

Stieg Larsson

Karl Stig-Erland Larsson föddes den 15 augusti 1954 i Skelleftehamn. Han var journalist och författare, känd för sitt engagemang mot högerextremism och rasism. Han gick bort den 9 november 2004 i Stockholm.

Innan han avled hade han färdigställt tre deckare i den så kallade Millennium-serien. Den första *Män som hatar kvinnorg* gavs ut i augusti 2005, den andra *Flickan som lekte med elden* kom ut i juni 2006, och den tredje *Luftslottet som sprängdes* låg på bokhandelsdiskarna i maj 2007. Fram till juni 2011 hade böckerna i Millennium-serien tillsammans sålts i 60 miljoner exemplar i ett 50-tal länder. Böckerna har filmats i regi av Daniel Alfredsson och med Michael Nyqvist och Noomi Rapace i huvudrollerna. De finns också i en amerikansk filmversion.

I frimärksserien ”Romaner om brott” finns på ett frimärke, som tillägnats Stieg Larsson, ett foto av honom, taget av David Lagerlöf. Bilden av datorn är hämtad från Scanpix' arkiv. Formgivare var Johan Petterson och gravör Lars Sjööblom.

Avslutning

Under de första åren efter 1940 var Posten mycket noga med att utgivningsdagen överensstämde med författarens födelsedag eller dödsdag. Först år 1969 övergav man denna princip; inte så egendomligt eftersom man detta år hyllade två författare med olika födelsedagar, Hjalmar Söderberg och Bo Bergman. Inte heller fortsättningsvis hyllades författarna särskilt ofta på själva födelsedagen.

Författarporträtt användes under de första tjugo åren. År 1964 ersattes porträttet av Erik Axel Karlfeldt för första gången med en symbol, i detta fall en kurbitsmålning, ”Elie himmelsfärd”. Författarporträtt användes dock då och då även i fortsättningen. År 1969 blev frimärksserien ”Svenska sagor” den första med illustrationer av författarnas verk. Sedan dess används såväl porträtt som olika symboler eller bilder ur författarnas verk.

Efterhand har frimärksvalörerna förändrats från att vara avsedda för olika försändelseslag till att enbart kunna användas för brevporto. Under många år har det rört sig om antingen inrikes eller utrikes brev. Valörlösa frimärken med beteckningen ”Brev” infördes 1997; det första författarfrimärket med denna beteckning var utgåvan med Vilhelm Moberg från 1998. Den senaste hittills var frimärkena som hedrade Ivar Lo-Johansson år 2001.

Avslutningsvis kan noteras att Posten inte sedan 2010 givit ut något frimärke med författarmotiv. Någon sådant frimärke har heller inte aviserats förrän november 2013, då Tomas Tranströmer kommer att hyllas på frimärken.

Jerk Werkmästers julkort i egen design, skickat till Karlfeldt på 1920-talet.

Källförteckning

Carlbon, Arne,
Frimärksbilder.
Meddelanden från Postmuseum 36.
Stockholm 1988.

Facit Postal VIII.
Västerås 2009.

Nationalencyklopedin.
Höganäs 1989-1996.

Postens frimärksdatabas:
<http://service.posten.se/stamps>.

Svenska män och kvinnor.
Stockholm 1942-1955.

Svenskt biografiskt lexikon.
Stockholm 1929-2012.

Svenson, Gilbert,
Stildrag hos våra frankotecken.
*Meddelanden från Postmuseum*34.
Stockholm 1969.

Svenson, Gilbert,
Stildrag hos våra frankotecken.
*Meddelanden från Postmuseum*35.
Stockholm 1973.

Tigerstedt, Eugen N., m.fl.,
Ny illustrerad svensk litteraturhistoria.
Stockholm 1955-1958.

Svenska författare som uppmärksammats av Posten

Facitnr.	Namn	Orsak	Utg.datum	Levnad
324	Carl Mikael Bellman	200-årsminnet av födelsen	04.02 1940	1740-1795
361-62	Viktor Rydberg	50-årsminnet av dödsdagen	21.09 1945	1828-1895
370-71	Esaias Tegnér	100-årsminnet av dödsdagen	02.11 1946	1782-1846
374-75	Erik Gustaf Geijer	100-årsminnet av dödsdagen	23.04 1947	1783-1847
385-87	August Strindberg	100-årsminnet av födelsen	22.01 1949	1849-1912
456-57	Anna Maria Lenngren	200-årsminnet av födelsen	18.06 1954	1754-1817
476-77	P. D. A. Atterbom	100-årsminnet av dödsdagen	21.07 1955	1790-1855
497-99	Selma Lagerlöf	100-årsminnet av födelsen	20.11 1958	1858-1940
503-04	Verner von Heidenstam	100-årsminnet av födelsen	06.07 1959	1859-1940
515-16	Gustaf Fröding	100-årsminnet av födelsen	03.02 1960	1860-1911
555-56	Erik Axel Karlfeldt	100-årsminnet av födelsen	03.02 1964	1864-1931
568-69	Fredrika Bremer	100-årsminnet av dödsdagen	25.10 1965	1801-1865
585-86	C. J. L. Almqvist	100-årsminnet av dödsdagen	26.09 1966	1793-1866
655-56	Albert Engström	100-årsminnet av födelsen	12.05 1969	1869-1940
672	Hjalmar Söderberg	100-årsminnet av födelsen	13.10 1969	1869-1941
673	Bo Bergman	100-årsminnet av födelsen	13.10 1969	1869-1967
674	Elsa Beskow	Pelles nya kläder	17.11 1969	1874-1953
675	Selma Lagerlöf	Nils Holgerssons resa	17.11 1969	1858-1940
676	Astrid Lindgren	Pippi Långstrump	17.11 1969	1907-2002
682	Selma Lagerlöf	Nobelpristagare 1909	10.12 1969	1858-1940
750	Selma Lagerlöf	Nils Holgersson på gåsryggen	10.11 1971	1858-1940
760	Frans Michael Franzén	200-årsminnet av födelsen	23.02 1972	1772-1847
762	Georg Stiernhielm	300-årsminnet av dödsåret	23.02 1972	1598-1672
809	C.J.L. Almqvist	Tintomara på Operan 200 år	18.01 1973	1793-1806
917	August Strindberg	Målningen ”Inferno”	28.04 1975	1849-1912
987-88	Verner von Heidenstam	Nobelpristagare 1916	17.11 1976	1859-1940
1091	Johan Olof Wallin	200-årsminnet av födelsen	06.09 1979	1779-1839
1176	Pär Lagerkvist	Gäst hos verkligheten	09.09 1981	1891-1974
1185, 87	Selma Lagerlöf	Svensk filmhistoria	10.10 1981	1858-1940
1210	Elin Wägner	100-årsminnet av födelsen	03.06 1982	1882-1949
1218	Vilhelm Moberg	Scen ur ”Utvandrarna”	26.08 1982	1898-1973
1245	Nils Ferlin	Staty av K.G. Bejemark	10.02 1983	1898-1961
1266-67	Hjalmar Bergman	100-årsminnet av födelsen	24.08 1983	1883-1931
1272	Harry Martinson	K.-B. Blomdahls ”Aniara”	01.10 1983	1904-1978
1308	August Strindberg	Brev till Harriet Bosse 1905	06.06 1984	1849-1912
1309-10	Fredrika Bremer	Fredrika Bremerförb. 100 år	28.08 1984	1801-1865
1370	Birger Sjöberg	100-årsminnet av födelsen	12.10 1985	1885-1929
1448-57	Astrid Lindgren	Rabattfrimärken IX	14.05 1987	1907-2002
1511	C. J. L. Almqvist	Drottningens juvelsmycke	17.05 1988	1793-1866
1525-26	Dan Andersson	100-årsminnet av födelsen	08.10 1988	1888-1920
1640-42	Carl Michael Bellman	250-årsminnet av födelsen	08.08 1990	1740-1795
1648	August Strindberg	Fotografiskt självporträtt	06.10 1990	1849-1912
1654-55	Moa Martinson	100-årsminnet av födelsen	06.10 1990	1890-1964
1656	Pär Lagerkvist	Nobelpriset i litteratur 1951	27.11 1990	1891-1974
1713	Elsa Beskow	Petter och Lottas jul i Julpost	20.11 1991	1874-1953
1864	Frans G. Bengtsson	100-årsminnet av födelsen	01.10 1994	1894-1954

Facitnr.	Namn	Orsak	Utg.datum	Levnad
1873	Erik Axel Karlfeldt	Nobelpriset i litteratur 1931	11.11 1994	1864-1931
1874	Eyvind Johnson	Nobelpriset i litteratur 1974	11.11 1994	1900-1976
1875	Harry Martinson	Nobelpriset i litteratur 1974	11.11 1994	1904-1978
1918	Selma Lagerlöf	Herr Arnes penningar	07.10 1995	1858-1940
1923	Fritiof Nilsson Piraten	100-årsminnet av födelsen	27.10 1995	1895-1972
1961	Astrid Lindgren	Europa. Berömda kvinnor	03.05 1996	1907-2002
2081	Vilhelm Moberg	100-årsminnet av födelsen	20.08 1998	1888-1973
2095	Ellen Key	Vårt 1900-tal 1: 1900-1938	03.10 1998	1849-1926
2218	Nelly Sachs	Nobelpriset i litteratur 1966	07.10 2000	1891-1970
2258-59	Ivar Lo-Johansson	100-årsminnet av födelsen	17.05 2001	1901-1990
2292-98	Astrid Lindgren	Astrid Lindgren 1907-2002	05.03 2002	1907-2002
2518-22	Astrid Lindgren	Jul i Bullerbyn	10.11 2005	1907-2002
2559	Carl Michael Bellman	Tills. med Kraus och Mozart	07.09 2006	1740-1795
2570	Astrid Lindgren	Pippi i Björnes magasin	30.09 2006	1907-2002
2626	Astrid Lindgren	100-årsminnet av födelsen	08.11 2007	1907-2002
2630-34	Astrid Lindgren	Astrid Lindgrens sagojul	08.11 2007	1907-2002
2644-45	Olof von Dalin	300-årsminnet av födelsen	24.01 2008	1708-1776
2711	August Strindberg	Två länder – en framtid	26.03 2009	1849-1912
2751	Elsa Beskow	Tomtebobarnen 100 år	28.01 2010	1874-1953
2793	Per Wahlöö	Romaner om brott	26.08 2010	1926-1975
2793	Maj Sjöwall	Romaner om brott	26.08 2010	1931-
2794	Henning Mankell	Romaner om brott	26.08 2010	1948-
2795	Liza Marklund	Romaner om brott	26.08 2010	1962-
2796	Håkan Nesser	Romaner om brott	26.08 2010	1950-
2797	Stieg Larsson	Romaner om brott	26.08 2010	1954-2004